A°. 1860. N°. 184.

ZATURDAG 4 AUGUSTUS.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,

Gezien de aanschrijving van den Heer Commissaris des Konings in de Provincie Utrecht van den 28. Julij jl. N. M. en S. (Provinciaal-blad N°. 69),

Brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden dat het Departement van Oorlog de chefs der korpsen heeft gemagtigd, om aan de miliciens der ligting van 1856, die vergunning mogten vragen om een huwelijk aan te gaan, de vereischte toestemming daartoe uit te reiken, onder bepaling nogtans, dat de belanghebbenden *casu quo*, vooraf hunne schuld op het kleeding- en reparatiefonds aanzuiveren, terwijl die vergunning ook zal kunnen worden verleend aan zoodanige miliciens, die buiten staat zijn aan deze voorwaarde te voldoen, mits het onvermogen, om de schuld aan te zuiveren, door een bewijs, af te geven door de bevoegde autoriteit, behoorlijk worde gestaafd.

Utrecht, den 2. Aug. 1860. Burgemeester en Wethouders voornoemd
N. P. J. KIEN.

Ter ordonnantie van dezelven H. G. RÖMER.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat de door den Heer Commissaris des Konings in de Provincie Utrecht executoir verklaarde Kohieren van het Patentregt voor de wijken C, D en L dezer gemeente, dienst 1860/61, aan de heeren Ontvangers der Directe Belastingen, Eerste en Tweede Afdeeling, Kantoor houdende voor de eerste Afdeeling aan het *St. Pieterskerkhof*, en voor de tweede Afdeeling in de *Heerenstraat.*, zijn ter hand gesteld, aan wie ieder verpligt is zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet, te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht, den 3. *Aug.* 1860. De Burgemeester voornoemd,
N. P. J. KIEN.

STEDELIJK GYMNASIUM TE UTRECHT.

De jongelieden, die verlangen tot de lessen van het Gymnasium te worden toegelaten, moeten zich daartoe vóór den 18. Augustus bij den Rector Dr. *A. Ekker* aangeven.

UTRECHT, Zaturdag 4 Augustus.

De brief van keizer *Napoleon* wordt door de dagbladpers nog veel besproken. In den vreemde sluiten zich velen aan de meening door ons gister geuit. Zelfs begint men over enkele uitdrukkingen te lagchen, onder anderen over de zinsnede: »Lord *Palmerston* kent mij, en als ik iets verzeker, zal hij mij gelooven," een woord, dat slecht past op de onlangs geuite ongeloovige uitdrukkingen van den edelen lord in het Parlement, waar hij toch met duidelijke woorden heeft gezegd, dat het onmiddelijke gevaar voor Engeland komt van zijn magtigen nabuur, den keizer der Franschen, die zich wapent, en zich voor geen inval hoegenaamd behoeft te wapenen, terwijl de lord er nog bijvoegde, dat men geen onbepaald vertrouwen in eene zoo oorlogzuchtige natie als de Fransche kan stellen. Of dit woord nu het geschokte wantrouwen zal herstellen kan men nagaan, als men vermeldt, dat, wanneer *Napoleon* iets belangrijks in den zin heeft, hij begint met eigenhandige geruststellende epistels op te zenden. Wat de Fransche pers dan ook moge zeggen van *le ton de franchise et de loyauté*, men hecht er weinig aan, buiten Frankrijk, en denkt er zeker veelal over als het Belgische dagblad de *Grondwet*, dat platweg het volgende oordeel over den brief geeft:

»Wat is er over de platijzerij te zeggen? antwoord: Dat *Napoleon* den duivel in den nek heeft (dat is plat vlaamsch) en, gewaar wordende, dat de mogendheden de koppen bij elkaar steken, om niet, gedwongen te zijn, een tweede bloedbad van Waterloo te hebben, weêr het schapenvel over den wolvenkop trekt en pootjes geeft. Zoo de mogendheden verstand hadden, zij zouden den vriend met zijn schapengezigt wandelen zenden en zich met geen tweede *l'Empire c'est la paix* laten in den wieg leggen."

Aan de interventie in Syrië wordt thans niet meer getwijfeld: was hier aan de eene zijde Engeland, dat de tusschenkomst bleef tegenhouden, Rusland heeft ook al het mogelijke gedaan, om te verkrijgen, dat ook de interventie zich uitstrekte tot Turkije zelf, opdat het verkreeg, wat het maanden reeds zocht, eene inmenging in de Turksche zaken zelf, ter handhaving van de *hatti humaioun*, waaraan zoo weinig de hand wordt gehouden.

In hoe verre Rusland er in is geslaagd daarin de medewerking der andere mogendheden te verkrijgen, zal ons de bijeenkomst van Maandag leeren, als wanneer de gezanten de antwoorden hunner regeringen over het Russiesche voorstel zullen ter tafel brengen.

Uit de telegrammen zal men zien, dat de expeditie zal bestaan uit 12,000 man, de helft Franschen, welke laatste helft zeker terstond na de teekening van het protokol onder zeil zal gaan. Verder zal het van de Porte afhangen of de interventie langer dan zes maanden zal duren, of ook, of de expeditie in het geheel als overbodig kan worden beschouwd. Dit laatste is wel niet te veronderstellen, want de Turksche troepen doen niets, en zelfs helpen zij hier en daar den moord nog verergeren.

De overeenkomst tusschen *Clary* en *Medici* te Messina geteekend, is bepaald om verder bloedvergieten te besparen, daar het toch zeker is, dat Sicilie uit de handen van het Napelsche bewind wordt getrokken, en dus alle tegenstreven weinig kan baten. Ook verzekert men, dat de koninklijke troepen aan alles gebrek hebben, terwijl de Napelsche marine hun niets wil brengen. Om die reden heeft de bevelhebber dan ook mede Messina ontruimd en de hoofdmagt naar Napels doen overbrengen, om met een klein aantal de citadel van Messina te blijven bewaren, tot zoolang, dat hem het bevel wordt toegezonden, om ook dat laatste toevlugtsoord te ontruimen.

Garibaldi heeft met zijne troepen Messina reeds bezet, en het wordt heden al weder verzekerd, dat hij zich gereed maakt naar Napels over te steken. Het is ongetwijfeld, dat dit in zijn plan ligt, doch daartoe is nog te veel te doen, te veel te verzamelen, en alhoewel men in Napels reikhalzend zijnen overtogt verbeidt, men zal nog geduld moeten hebben, want de bevrijder van Italië zal daartoe wel het juiste oogenblik het best kunnen weten.

Uit Rome is berigt ontvangen, dat de Paus eene encyclica aan alle bisschoppen heeft gezonden, waarin hij zijn afgrijzen openbaart over den moord in Syrië, en zijne vreugde over de tusschenkomst van keizer *Napoleon* en de andere mogendheden.

De sinds gisteren ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Calcutta, 19 *Junij*. De vooruitzigten omtrent den Indigo-oogst zijn gunstiger.

Melbourne, 19 *Junij*. De handel verkeert in eene gedrukte stemming.

Rome, Donderdag. De Paus heeft een encyclica gezonden aan de bisschoppen in Syrie, waarin hij zich beklaagt over de moorden onder de Maroniten gepleegd, en zijn afgrijzen te kennen geeft van de Turksche barbaarschheid, terwijl hij de Fransche expeditie hoogelijk prijst. De brief bevat ook eene vermaning aan den vorst, de buitensporigheden der ongeloovigen te beteugelen en de vijanden van godsdienst, zedelijkheid, regt en maatschappelijke orde in bedwang te houden.

Turijn, Vrijdag. De heer *Farini* is te Genua teruggekeerd.

Tijdingen uit Messina van 30 Julij bevestigen het berigt van het sluiten eener militaire konventie tusschen *Garibaldi* en generaal *Clary*. De manschappen van *Garibaldi* bezetten Messina en de Napelsche troepen zijn ingescheept. Volgens dezelfde berigten zoude eene ontscheping van *Garibaldi* op het vasteland van Napels binnen kort kunnen worden te gemoet gezien.

Londen, Vrijdag. In zes artikelen, waaruit de te sluiten konventie voor de tusschenkomst in Syrie bestaat, wordt bepaald, dat die tusschenkomst slechts zoolang zal duren als de Porte noodig acht; dat alle krijgsoperatien en de getalsterkte der troepen vooraf zullen worden vastgesteld; dat elke mogendheid, die deel neemt aan de expeditie, hare troepen onderhoude, en dat de Fransche expeditie vertrekken kan zonder de andere kontingenten af te wachten, tenzij de Turksche gezant te Parijs berigten uit Syrie mogt ontvangen, die eene tusschenkomst overbodig zouden maken. In de eerstvolgende zitting der konferentie zal het protokol der diskussien met de gewone besluiten tot één dokument vereenigd, en in een daarna te houden laatste zitting zal dit stuk door de gevolmagtigden onderteekend worden.

Londen, Vrijdag. In het Lagerhuis heeft lord *John Russell* op eene vraag van den heer *Rich* geantwoord, dat in de konferentie te Parijs een protokol is opgesteld, waarin gekonstateerd wordt, dat op uitnoodiging der Porte door de groote mogendheden 12,000 soldaten, waarvan de helft door Frankrijk te leveren, naar Syrie zullen worden gezonden. Het verblijf van die vreemde troepen zal niet langer dan zes maanden mogen duren.

Ook is er een protokol geteekend, waarbij de Porte wordt uitgenoodigd hare in 1856 aangegane verbindtenissen na te komen, en waarin tevens wordt gekonstateerd, dat uit deze expeditie naar Syrie geen regt tot eene toekomstige interventie zal voortvloeijen.

Op eene andere vraag, antwoordde lord *John Russell*, dat Oostenrijk en Rusland bedenkingen hebben geopperd tegen eene konferentie over de Savooische aangelegenheden: zoo zij die bedenkingen niet laten varen, zal de zaak op eene andere wijze moeten worden geschikt.

Parijs, Vrijdag. Ter beurze alhier is het gerucht aangeplakt, dat al de mogendheden het eens zijn over de voorwaarden der Europesche tusschenkomst in Syrie. De konferentie zal ten drie ure bijeenkomen, om het besluit, houdende de gemeenschappelijk vastgestelde maatregelen, te onderteekenen.

Parijs, Vrijdag. De heer *Arnaud*, Fransch ingenieur in dienst van den onderkoning van Egypte, is alhier aangekomen. De door hem, nopens de kanalisatie der landengte van Suez, medegedeelde berigten luiden gunstig. De heer *Ferdinand de Lesseps*, de ondernemer van dit werk, is onvermoeid werkzaam en tevreden over den uitslag zijner bemoeijingen.

Weenen, heden, Zaturdag.

De *Ostd. Post* zegt, dat Maandag het grootkomitee van den Rijksraad zal bijeenkomen.

De Hongaarsche leden van dien raad zullen een memorandum indienen. Graaf *Szecsen* is, naar men zegt, de steller van dit stuk.

Londen, heden, Zaturdag.

Reuter's Office meldt uit Weenen, dat, naar men meent, op den geboortedag des keizers, hervormingen in den geest van het Laxemburger programma zullen worden ingevoerd.

Uit Napels, verneemt men, dat de nieuwe kieswet elk Italiaan het regt zal toekennen om in het Napelsch Parlement verkozen te worden.

Parijs, heden, Zaturdag.

De *Moniteur* deelt heden mede, dat de vertegenwoordigers gisteren bijeen zijn gekomen, om het protokol te teekenen, dat dadelijk uitvoerbaar is verklaard.

Uit Konstantinopel wordt van gisteren per telegraaf gemeld, dat de goeverneur-generaal van Damaskus van zijn post ontzet en naar Konstantinopel gezonden is, om daar te regt te staan. Ook de goeverneur-generaal van Beyruth is in hechtenis genomen.

De *Constit.* meldt dat de Syrische expeditie bevel heeft ontvangen te vertrekken.

— Z. M. heeft benoemd den kapt. jhr. *D. C. M Hooft*, adjudant bij het reg. rijd. art., tot goeverneur van HDs. tweeden zoon Z. K. H. prins *Alexander*.

Z. M. heeft bij het depart. voor de zaken der Herv. Eeredienst, enz., benoemd tot komm. den heer *A. B. Wolff*, surnum. bureau-ambt.; verleend den rang van adj.-komm., buiten bezwaar van 's rijks schatkist, aan den heer *W. F. Kaiser*, thans 1. klerk.

— Een koninklijk besluit, van 30 Julij jl., in de *Staats-Courant* van gister opgenomen, bevat de twee volgende artikelen:

»Art. 1. De algemeene rekening, aantoonende de hoegrootheid der O.-Indische remises, in goederen en in geld, en het gebruik van die remises gemaakt gedurende het jaar 1858, benevens de 4de en laatste suppletoire rekening van 1854, de 3e en laatste suppletoire rekening van 1855, de 2e suppletoire rekening van 1856, en de 1ste suppletoire rekening van 1857 worden goedgekeurd, zoo als die rekeningen zijn gehecht aan het tegenwoordig besluit.

»Art 2. De staatskommissie, benoemd bij Ons besluit van 28 Nov. 1859, en aangevuld bij dat van 23 Maart 1860, wordt ontbonden, onder dankzegging voor den door haar verrigten arbeid."

:— Z. K. H. de prins *van Oranje* heeft gister morgen, vergezeld van eenige Belgische officieren, het artilleriekamp te Waalsdorp bezocht, bij welke gelegenheid proeven met de nieuwe getrokken kanonnen zijn genomen.

— De Minister van Marine heeft ter kennis van de daarbij belanghebbenden gebragt, dat er alsnog gelegenheid bestaat, om als machinist in 's Rijks zeedienst te worden aangenomen. Zij, die daartoe

in aanmerking zullen komen, zijn de zoodanigen, die blijken kunnen geven, dat aan hen het beheer eener stoommachine aan boord van een zeeschip kan worden toevertrouwd, zonder dat zij het daarvoor bepaalde theoretisch examen zullen behoeven af te leggen, onder dien verstande evenwel, dat zij later niet kunnen worden opgenomen in het vaste korps, alvorens op eene allezins voldoende wijze het theoretisch examen voor hunnen graad vastgesteld, te hebben afgelegd. Belanghebbenden dienen tot voorschreven einde een verzoekschrift in aan den Minister van Marine, onder overlegging van de vereischte bescheiden. Zij, die vroeger niet in 's Rijks dienst zijn geweest, mogen den ouderdom van veertig jaren niet hebben overschreden.

*— Er valt niet aan te twijfelen, of de spoorweg van Amsterdam op Zwolle zal tot stand komen, dat zijn de laatste woorden van een artikeltje in de *Amst. Ct.* van heden, waarin vermeld wordt, dat de inschrijvingen naar wensch zijn uitgevallen. Daar echter van verschillende plaatsen het eindcijfer nog niet bekend was, kon dat blad het totaal cijfer vooralsnog niet bekend maken.

Wij mogen daar heden bijvoegen, dat ons het belangrijke berigt is geworden, dat de leening voor den Spoorweg naar Zwolle **reeds is volgeteekend,** zoodat er geene vrees meer bestaat voor de voltooijing van dit vóór Utrecht, maar vooral voor een zeer groot gedeelte van Nederland, en inzonderheid voor onze beide groote koopsteden, zoo hoogst belangrijk plan.

Utrecht zal alzoo nu ongetwijfeld het centraalpunt worden, maar ook van het Sticht uit zal men zich eerlang het gemakkelijkst naar alle oorden van ons land kunnen bewegen, iets wat voor de welvaart van Utrecht, voor den handel en nijverheid, een onberekenbaar voordeel zal kunnen aanbrengen. Mogt dan ook de Eerste Kamer het wetsontwerp aannemen, dan zal eindelijk verkregen zijn, wat door zoo velen is verlangd, wat wij steeds hebben voorgestaan, en wat de hoofdstad van het Sticht eerlang tot eene der belangrijkste plaatsen van Nederland zal doen worden.

*— Men schrijft ons uit La Valetta (Malta), aan boord van de Admiraal Wassenaar, van den 26 Julij:

»Den 21 Julij zijn wij, na eene reis van 2 dagen, van Tunis alhier aangekomen. Te Tunis hebben wij ons een dag of vier opgehouden en zijn aldaar op audientie geweest bij den Beij, die ons zeer beleefd heeft ontvangen. De overblijfsels van het oude Carthago zijn belangrijker om te zien dan de stad Tunis. Deze laatste kon ons niet bevallen.

»Bij onze aankomst alhier vernamen wij den moord der Christenen in Syrie gepleegd, waarbij ook de Ned. konsul is omgekomen; wij verwachteden dan ook wel de order om naar Beyruth te gaan, welke order in den loop dezer week gekomen is; ongelukkig is de telegraaf gebroken zoodat van Marseille de telegrammen met stoomschepen medegebragt worden.

»Men zegt hier, dat reeds Fransche troepen op weg naar Syrie zijn. De Christenen moeten er in eenen verschrikkelijken toestand verkeeren, en het is tijd, dat er maatregelen genomen worden om hen te redden.

»Morgen (27 Julij) vertrekt de Wassenaar naar Beyruth. De Zeeland zal waarschijnlijk dingsdag (31 Julij) gereed zijn, en de Evertsen eenige dagen later. Men is thans hier bezig naar zijn lek te zoeken.

»Als wij eenige dagen te Beyruth vertoefd en onze zending vervuld hebben, zullen wij waarschijnlijk daarna naar Alexandrie en Smyrna vertrekken."

— De *Oude Rott. Ct.* bevat heden een artikel over onze inmenging in de zaken van Syrië. De schrijver acht het gewaagd, dat onze regering zich in deze zaak menge, en voert daarom aan, dat het onjuist is, wat door de vreemde bladen deswegens gezegd is, dat onze regering met de Fransche in overleg zou zijn getreden over een gemeenschappelijk handelen. De redenen, waarom hij het gewaagd vindt, uit hij in de volgende zinsneden:

Is nu onze magt van dien aard, dat wij ons tegenover 't buitenland krachtig kunnen doen gelden? Tegenover Turkije welligt zouden wij onbeschroomd kunnen optreden, en wanneer er niets anders te doen ware dan van *dat* land voldoening te eischen, des noods af te dwingen, de zaak zou geen groot bezwaar hebben.

Maar moeten wij nu krachtig optreden in een geschil dat welligt binnen kort de oorlogsvlam in half Europa ontsteken zal? In een verwikkeling waarin de beide groote zeemogendheden zoo uiteenloopende belangen en inzigten hebben; waarin Rusland en Oostenrijk op hunne beurt tegenstrijdige wenschen koesteren, eene verwikkeling die sedert jaren de diplomatie van Europa teleur stelt of wanhopig maakt en waarvan de oplossing slechts door 't zwaard schijnt tot stand te brengen?

— Volgens het *Journal des Débats* en een te Antwerpen uitkomend handels-organ, is door den Minister van Buitenl. Zaken, den heer *van Zuylen van Nyevelt*, aan Nederlands buitenlandsche diplomatieke agenten eene gelijkluidende cirkulaire toegezonden, houdende mededeeling aan de verschillende hoven van Europa dat de Nederlandsche reg., nu het vermoorden van den Nederl. konsul in Syrië bevestigd is, eenige oorlogsbodems naar Syrië heeft gezonden om onze landgenooten, aldaar gevestigd, te beschermen, en de Nederlandsche vlag te doen eerbiedigen.

Het blad voegt er bij, dat onze regering in genoemde cirkulaire tevens kennis geeft, zich met Frankrijk te zullen verstaan, om, des vereischt, met dit goevernement gemeenschappelijke maatregelen te nemen.

— In een paar bladen leest men, dat Zaturdag ll. alhier het centraal veeartsenijkundig genootschap zijne jaarlijksche vergadering hield. Wij zullen daarom maar aannemen, dat het waar is.

— Morgen ochtend zal de predikbeurt in de kerk der Evang. Lutherschen worden waargenomen door den heer *Schuurman*, pred. te 's Gravenhage, bij de Doopsgezinden door den heer *A Vis*, kand. bij de Remonstr.-Gereformeerden door den heer *Heemskerk*, pred. te Amsterdam; des namiddags in de Domkerk door den heer *J. P. Bruët*, pred. te Meern, terwijl Maandag avond de Bedestond voor de uitbreiding van het Evangelie in de Walekerk zal gehouden worden.

*— Bij gunstig weder Zondagavond ten 6 ure muzijk der Schutterij in de Maliebaan.

*— Naar men verneemt, zijn in de zitting van het Kantongeregt te dezer stede van den 29. Junij 1860, zes-en-dertig personen tot boeten of gevangenisstraf verwezen, ter zake van:

2 overtreding der wet op het stuk van jagt en visscherij;
1 langs den weg voeren van een' stier ouder dan negen maanden, zonder ijzeren kapuchon of ring door den neus;
10 rijden met hondenwagens, 1 zonder konsent, 2 zich daarop te plaatsen, 3 daarop plaats te geven en 4 met meer dan 3 honden bespannen, te zamen of afzonderlijk;
1 anders dan tusschen 's avonds 11 en 's morgens 4 uren ledigen van een sekreetput;
4 zonder vergunning ledigen van sekreetputten;
1 bij het ledigen van sekreetputten geen brandende lantaarn op de schuit te hebben;
1 niet met luiken gedekt zijn van eene schuit gebezigd bij het ledigen van een sekreetput;
1 laten liggen van schuiten gebezigd bij het ledigen van een sekreetput in stads gracht;
4 ter weghaling buiten brengen van vuilnis, voor dat het teeken ter weghaling door den ophaler gegeven was;
1 beschadigen van den grond, door daarin tot het zoeken van wormen, gaten te steken;
1 afscheuren van bekendmakingen op wettige wijze aangeplakt;
1 zonder vergunning nederleggen van goederen op of langs den openbaren weg;
1 zonder vergunning gedeeltelijk afsluiten van den weg;
1 bij eene volksmenigte wanorde te veroorzaken op den weg;
1 open zijn der tapperij tusschen 's avonds 11 en 's morgens 5 uren:
1 niet als uitdrager inschrijven van gedanen inkoop in het daarvoor bestemde register;
1 niet 's maandelijks doen afteekenen van zijn register als uitdrager, bij Policie, en zulks gedurende tienmaal;
1 als uitdrager inkoopen van voorwerpen van iemand beneden den ouderdom van 16 jaren, zonder toestemming van ouders of voogden;
1 als handelsartikel ten toon stellen van lucifers, zonder in metalen bussen geborgen te zijn; en
1 niet behoorlijk volgens voorschrift gedekt zijn van keldergaten uitkomende aan den weg.

*— De gemeente-rekening van Amersfoort over 1859 bedraagt in ontvangst ƒ 93935,53, in uitgaaf ƒ 83385.98, en levert alzoo een voordeelig saldo op van ƒ 10549.55.

— Eenige Amsterdamsche heeren, vereenigd met een paar besturen van zedelijke ligchamen, hebben aan den voortreffelijken *W. H. Suringar*, een man, wiens goede bedoelingen algemeen in Nederland erkend worden, bij gelegenheid van zijn 70 verjaardag, eene gouden medalje geschonken, waarop aan de eene zijde het borstbeeld prijkt van den heer *Suringar* en op de andere een toepasselijk opschrift.

— De *Arnh. Ct.* bevat een ingezonden stuk tegen de Rijnspoorweg-direktie, dat zeker veel inhoudt wat overdreven of onjuist is. Om over de vrachtprijzen of over de inrigting der wagons, vooral die der tweede klasse te klagen, achten wij niet billijk. Alleen het vervelend oponthoud voor het afnemen der kaarten, hopen wij met den schrijver, dat moge vervallen. Vele klagten zijn daarover zoo aan ons bureau als elders gekomen, en het ware dus wel te wenschen, dat deze belemmering werd weggenomen, want het geeft een alleronaangenaamsten indruk voor ieder die reist, dat hij, ter plaatse zijner bestemming gekomen, nog gedwongen wordt een geruimen tijd in de wagons opgesloten te blijven.

— Wij vernemen, dat de heer *W. Heinke*, ingenieur van het Engelsche goevernement, dezer dagen op last van de Londensche Lloyds de Lutine heeft onderzocht. Hij heeft bevonden, dat het zand, hetwelk het wrak bedekte, is verdwenen en dat men derhalve nog in dit jaar mag verwachten, dat eene aanzienlijke hoeveelheid goud en zilver zal worden opgehaald.

— Maandag den 6. dezer, zal in de Willemskazerne te 's Hage begonnen worden met het afnemen van examens aan onderofficieren der verschillende korpsen des legers, dingende naar den rang van 2. luitenant kwartiermeester.

— Aan een aantal korporaals-titulair, behoorende tot het instruktie-bataljon te Kampen, welke vooreerst nog niet bij de regementen infanterie des legers zullen worden ingedeeld, zal in den loop dezer maand een verlof verleend worden voor den tijd van vier weken.

— Gisteren had te Woerden de aangekondigde harddraverij van wege de afd. Woerden der maatschappij van landbouw, plaats. Aan de harddraverij van des voormiddags (paarden, niet ouder dan 6 jaar) namen deel 15 paarden en werd de prijs behaald door het paard van den heer *van der Burg*, en de premie door dat van den heer *Comans*. Des namiddags (paarden van zessen klaar) liepen 12 paarden, en viel de prijs, eene fraaije vergulde pendule ten deel aan *de Dikke*, van den heer *van der Klugt*, en de premie, een moderne zilveren inktkoker, aan *de Leeuw*, van den heer *Bos*. Het heerlijkste weder begunstigde dit volksfeest.

— Vroeger hebben wij er reeds met een enkel woord op gewezen, dat men te Arnhem ijverig bezig is om een nieuwen schouwburg te verkrijgen; de daartoe voorloopig bestaande kommissie heeft de som, voor dit gebouw benoodigd, geraamd op ƒ 150,000, waarvan men wenscht dat de raad eene subsidie van ƒ 50,000 zal geven, en de overige ƒ 100,000 door aandeelen zullen gevonden worden. Er bestaat echter nog eene moeijelijkheid, waar men den nieuwen Schouwburg zal plaatsen, sommigen hebben het Koningsplein daartoe gekozen, anderen het vergrootte Velperplein. Deswege moet nog eene decisie vallen. Het plan echter is bepaald gevormd, en zal zeker wel doorgang hebben, waardoor dan een groot cijfer uit stads kas zal moeten vloeijen, om een behoorlijken schouwburg te verkrijgen.

— Het te Zutphen gevestigde schutters-genootschap *St. Hubert* vierde Woensdag ll., aan den *Laatsten Stuiver* onder Gorssel, het feest van zijn 25-jarig bestaan. Na afloop van het prijsschieten vereenigden zich de leden en onderscheidene vreemdelingen aan een vriendschappelijken maaltijd, en werd de avond verder in gezellige vreugde doorgebragt.

— De heer *Panizzi*, te Londen, heeft voor eene daartoe benoemde kommissie verklaringen afgelegd, wegens den staat van het Britsch museum, die over den omvang van dat ligchaam verbaasd doen staan. Hij gaf te kennen, dat het gebrek aan plaats, waarover in den laatsten tijd menigwerf geklaagd was, in geenen deele moest geweten worden aan gemis aan ruimte in de voor boeken en handschriften bestemde zalen; dat toch aldaar nog wel plaats is voor 800,000 boekdeelen, die met eenige schikkingen wel tot een millioen te brengen waren. Naar mate van ontvangst der boeken in den tegenwoordigen tijd, berekende hij, dat de voorhanden ruimte nog wel eene halve eeuw voldoende zou zijn.

— In Engeland hebben dezer dagen onderscheidene vereenigingen plaats gevonden om te beraadslagen, wat te doen stond bij de toenemende duurte van levensmiddelen; hier en daar is zelfs eenige gisting onder het werkvolk ontstaan. Hier heeft men voorgeslagen de opkoopers van levensmiddelen en de groothandelaars te dwingen de waren goedkooper te leveren; elders is men overeengekomen geen vleesch te eten om de slagters te dwingen tot verlaging van den prijs en dergelijke. Noch het een, noch het andere zal baten; wel kan men door verbod van invoer en andere dwangmaatregelen den handel doen verslappen: de voortbrenging belemmeren, den aanvoer op de markten verjagen, waardoor de prijzen nog hooger worden. Alleen langs den natuurlijken weg, door vermeerdering van voortbrenging, door verbetering en vermeerdering van handelswegen, waardoor de aanvoer gemakkelijker wordt, enz. is verlaging van prijs of gemakkelijker verkrijging der levensmiddelen tot stand te brengen. *Volksblad.*

— In Belgie klaagt men zeer over den onwil der leveranciers, om de levensmiddelen af te slaan, niettegenstaande de gemeente-belastingen zijn opgeheven. Voornamelijk beklaagt men zich over de vleeschhouwers, en verwijt men hun, dat zij eene schandelijke winst nemen. De *Indépendance* roept met kracht de ingezetenen op, aan dien staat van zaken een einde te maken, door, even als voor het brood, onderling goedkoope vleeschwinkels op te rigten. Het blad wijst op Verviers, waar het *vleesch van eerste kwaliteit* verkocht wordt tegen 1 frank 10 centimes (ongeveer 52 cents Hollandsch) het Nederlandsch pond. Te Antwerpen, waar de slagters zich aan de afschaffing van den akzijns niet gestoord hebben, wordt het vleesch betaald met 1 frank 60 centimes, of ongeveer 75 cents het Nederlandsch pond.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 3 Aug. 1,89. El. AP. 8,84. Gew. 0 d.

MADRID, 1 Augustus.

De *Correspondencia* zegt, dat er sprake is van een huwelijk tusschen den infant don *Sebastian* met de infante donna *Christina*.

Een dagblad van Barcelona deelt het volgende mede: »De reis van de koningin van Spanje naar Barcelona zal op hetzelfde tijdstip plaats hebben, als die van den keizer der Franschen naar Algerië. Men wil weten, dat dit zoo bepaald is, omdat beide souvereinen aldaar eene zamenkomst wenschen te houden."

TURIJN, 31 Julij.

Men verzekert, dat de koning dezer dagen in een gesprek met een zeer liberaalgezind persoon gezegd heeft: »Ik verklaar u, dat ik geen onderscheid maak tusschen hen die de wedergeboorte van Italie willen bewerken, en dat ik voor allen, zelfs voor hen die mij niet lief hebben, sympathie gevoel."

Te Napels blijft de toestand even slecht. De koning verzet zich zooveel mogelijk tegen het ministerie, en het ministerie kampt zooveel het vermag tegen den koning, die steeds eerst toegeeft als het te laat is, tegen de *camarilla*, die verbannen, maar nog niet vertrokken is, tegen de reaktionnaire ambtenaren, tegen de ongeduldige liberalen, tegen het volk, dat steeds onrustig blijft, tegen de annexionisten en tegen den koning van Sardinië en diens ministerie. In het leger tracht men steeds afvalligen te maken; de meeste officieren nemen hun ontslag, en één regiment is reeds aan het muiten geslagen. Er heeft zich een met het Siciliaansch bewind in gemeenschap staand Garibaldistisch komitee gevormd, met vertakkingen in de provinciën. Het neemt maatregelen voor de verkiezingen en hoopt eene *Garibaldi*-gezinde kamer bijeen te krijgen, die den diktator naar Napels roepen en verklaren zal, dat hij de eenige man is, die de gevaren van het vaderland kan afweren.

Uit Palermo verneemt men, dat de heer *Depretis*, in zijn antwoord aan eene deputatie van den Senaat gezegd heeft: »De hoofdstad van het groot Italiaansch koningrijk moest Rome zijn, met eene kroon, waarin als paarlen Palermo, Napels, Bologna, Florence, Genua, Venetië, Milaan en Turijn."

Uit Melazzo schrijft men, dat nadat die plaats in de magt van *Garibaldi* was, er eene Napolitaansche stoomboot met bevelen voor *Bosco* kwam. De gezagvoerder, de stad in *Garibaldi's* magt vindende vroeg verlof, zich naar het fort te begeven, dat hem werd toegestaan. Bij *Bosco* gekomen, volbragt hij zijne zending en zeide toen, namens *Garibaldi*, dat *Bosco* met zijne officieren vrij kon vertrekken, doch dat hij de soldaten moest achter laten; bij weigerend antwoord zou *Garibaldi* het fort laten springen. *Bosco* antwoordde: »Mijne soldaten hebben te dapper gevochten om hen aan hun lot over te laten. Zeg *Garibaldi*, dat als hij mij de plaats laat aanwijzen, waar de mijn ligt, ik er op zal gaan zitten een cigaar rooken, en dat als ik in de lucht spring mijn laatste kreet zal zijn: Leve de koning! De eenige gunst, die ik vraag, is, dat het bloed mijner soldaten ontzien worde." *Garibaldi* hierdoor getroffen, liet hem weten, dat hij zich dan met zijne troepen doch zonder wapenen kon inschepen, mits echter de soldaten uit vrijen wil meegingen. *Bosco* liet hierop weten, dat zijn toestand nog niet wanhopig genoeg was, om zoodanige kapitulatie aan te nemen. Juist toen dit antwoord overgebragt werd, kwam een Napelsch eskader namens den koning over de ontruiming onderhandelen, die nu volvoerd is.

WEENEN, 1 Augustus.

In de petitie namens de bevolking van Szabadka aan haar nieuwen goeverneur, generaal *Saint Quentin*, bij het aanvaarden zijner betrekking ter hand gesteld, wordt verlangd:

»Herstel der integriteit van het Hongaarsch grondgebied, en weder opname van het Servisch Woiwoodschap in Hongarije, dat wij steeds als ons geliefd vaderland hebben en zullen beschouwen.

»Herstel — met wijziging naar de eischen des tijds — der Hongaarsche konstitutie door de pragmatieke sanctie gewaarborgd en die alleen gedurende eeuwen van stormen, troon en volk in dwang gehouden heeft.

»Bijeenroeping, zoodra mogelijk van een landdag, het eenig kompetent en wettig orgaan van den volkswil."

Een schrijven uit Damaskus van den 13 Julij, behelst het volgende;

Een Christen, die wegens te gemeenzamen omgang met de vrouw eens Turks gevat was, werd door de overheid ongestraft naar huis gezonden. Hierover ontevreden begonnen eenige Muzelmannen de Christenen uit te jouwen, doch zij werden gevat en moesten tot straf de wijk der Christenen aanvegen. Andere Muzelmannen trokken nu hunne partij, bevrijdden hen en vielen met hen de Christenen aan, wier huizen zij in brand staken. Ongeveer 20 Muzelmannen en 50 Christenen kwamen hierbij om. Pogingen om de orde te herstellen, mislukten. Met de wanorde hun voordeel doende, kwamen den volgenden dag de Drusen in de stad, en nu begon het moorden, plunderen en brandstichten op groote schaal. Muzelmannen werden evenmin gespaard als Christenen, van welke velen bij Muzelmannen eene schuilplaats vonden, waarop ook vele Turksche huizen in brand gestoken werden. Reeds 300 Christenen waren vermoord, toen dit schrijven werd afgezonden.

Aangaande de vermoorde en gesneuvelde Christenen in Syrie is de volgende opgave ontvangen:

1. Verraderlijk vermoord 6940, waarvan 25 Christen-emirs;
2. In gevechten gesneuveld ongeveer 662;
3. Geestelijken, die weerloos zijnde, vermoord zijn, ongeveer 100;
4. Weerlooze zendelingen, tot de Jezuïten-orde behoorende, 5;
5. Verbrande dorpen en gehuchten, waarbij alle have en vee is omgekomen, 233;
6. Door de Europeanen worden verpleegd:

» » liefdezusters 600 personen.
» » Jezuïten te Beyruth 850.
» » » » Ghazir 400; en
» » » » Saïde 68.

BERLIJN, 2 Augustus.

Omtrent de te Kassel plaats gehad hebbende verkiezingen wordt het volgende gemeld: Van de 120 kiesgeregtigden waren 98 opgekomen. Op een na, bragten allen hunne stem uit onder voorbehoud van het kiesregt, bij de konstitutie van 1831 gewaarborgd. Hoe eenstemmig de verkiezing was, blijkt daaruit, dat van de 16 gekozen liberale kandidaten een 97, twee 96, drie 94 en de minsten nog 78 stemmen op zich hadden vereenigd.

LONDEN, 2 Augustus.

Men verzekert, dat lord *Palmerston* heeft besloten, het Parlement te ontbinden, indien de oppositie slaagt in de verwerping van de bill tot verlaging der inkomende regten op het papier, en dat hij door deze bedreiging den kanselier der schatkist hoopt te redden, want deze is thans een doorn in het oog der meerderheid van 't Lagerhuis.

Lord *John Russell* heeft in het Parlement te kennen gegeven, dat hem een brief van den keizer der Franschen was voorgelegd geworden, dat die brief zeer vriendschappelijk was en het kabinet er kennis van genomen had, maar dat, aangezien die brief een schrijven was van persoon tot persoon, hij met ter tafel kon gelegd worden.

De *Times* zegt, naar aanleiding van hetgeen in het schrijven van keizer *Napoleon* over zijne krijgsmagt voorkomt:

»De keizer acht het, om door hem geheel billijk geoordeelde redenen, noodig, in een tijd, dat geheel Europa met hem in vrede is, een leger van 400000 man op de been te houden, en eene ontzagwekkende om niet meer te zeggen, marine in stand te houden, hoezeer hij slechts weinige ver gelegen kolonien heeft te verdedigen. Onze marine is onze eenige waarborg voor het bestaan van onzen uitgebreiden handel, voor het behoud van onze kolonien. Onze marine is afhankelijk van onze werven, en het bestaan van dezen hangt af van de krijgsmagt die wij ter harer verdediging hebben. Het verlies gedurende vier en twintig uren van het beheer over het kanaal zou een inval ten gevolge hebben; het verlies gedurende vier en twintig dagen van de heerschappij ter zee ware de dood van ons krediet, van onzen handel, van onze nijverheid. Het is mogelijk dat de positie van den keizer der Franschen eischt dat hij een schijnbaar aan de behoeften ongeëvenredigde krijgs- en zeemagt in stand houdt, maar zoolang hij die in stand houdt worden ons daardoor verpligtingen opgelegd, die wij niet mogen over het hoofd zien."

In de nabijheid van Walworth heeft gister een jong mensch, *Youngman* genaamd, zijne moeder, zijne twee broeders en een meisje, met hetwelk hij dienzelfden dag in het huwelijk zoude treden, vermoord.

Uit de dienaangaande ontvangen inlichtingen blijkt, dat de moordenaar, 25 à 26 jaren oud, met nog twee jongere broeders, 12 en 6 jaren oud, bij zijne ouders inwoonde, terwijl het meisje, met hetwelk hij zoude trouwen, zich toevallig ten bezoeke bij de familie *Youngman* bevond. Het schijnt, dat tusschen den moordenaar en diens moeder eenig geschil was ontstaan; waarover is onbekend. De vader van den booswicht was 's morgens, volgens gewoonte, naar zijn werk gegaan; kort daarna hoorde een der buren een ongewoon geraas in de woning der familie *Youngman*; hij begaf zich derwaarts en ontwaarde op den grond, in haar bloed badende, het lijk van des bruidegoms moeder. De policie werd onmiddellijk van het voorgevallene verwittigd en begaf zich naar de aangewezen woning. Bij onderzoek ontdekte men nu ook de lijken van het meergenoemd meisje en van de beide jeugdige broeders van *Youngman*. Allen waren op eene gruwelijke wijze door middel van messteken van het leven beroofd. Den moordenaar zelven vond men bedaard te bed liggen, met een groot knipmes, dat met bloed bevlekt was, bij zich. Hij bekende dadelijk zijne moeder vermoord te hebben, doch voegde er bij, dat hij dit gedaan had om zich te verdedigen; hij beweerde, dat hij, toen hij zich met zijn jongsten broeder te bed bevond, wakker werd door het schreeuwen van dien knaap, en alstoen ontwaarde, dat zijne moeder bezig was het kind den hals af te snijden; dat hij voorts, uit het bed gesprongen en zijne moeder gevolgd zijnde, ook zijne verloofde in een ander vertrek vermoord op den grond vond liggen. Alsnu had hij, zoo hij beweerde, om zijn eigen leven te redden, de hand aan zijne moeder geslagen.

Uit New York meldt men de volgende bijzonderheid omtrent het Japansch gezantschap. De konsul-generaal der Ver. Staten had in het gesloten verdrag doen opnemen dat het te Washington geratifieerd moest worden en geen Japansch gezantschap naar eenig ander land zou worden gezonden voor dit geschied zou zijn. Uit vrees voor de Amerikaansche kanonnen had men toegegeven, vooral op aandrang der progressistische partij. Toen die bepaling echter ten uitvoer moest gebragt worden, kwam de oppositie-partij met de wet voor den dag, die bepaalt dat ieder Japannees die zijn land verlaat des doods schuldig is, gezanten niet uitgezonderd. De progressisten wilden nu eene wijziging in de wet gebragt zien, doch dit moest door den Staatsraad geschieden, die grootendeels uit behoudsmannen bestond, en dezen weigerden eenige wijziging in de wet te brengen. Men was ten einde raad, doch nam eindelijk, waarschijnlijk op inblazing van den Amer. konsul-generaal, het volgend middel te baat. De keizer bepaalde, dat een gezantschap naar Japan zou vertrekken en benoemde tot hoofd van dit gezantschap een konservatief lid van den raad van state, tevens andere behoudsmannen ter begeleiding aanwijzende. »Wat nu te doen? dachten de konservatieven. — »Gaan we niet, dan kunnen we ons gerust den buik opensnijden; want wij zijn den keizer ongehoorzaam; gaan we wel, dan zijn we er even slecht aan toe, want we handelen in strijd met de wet. De wet dus maar veranderd;" en ziet, als door een tooverslag van opinie veranderd, sloegen de konservatieven dadelijk de handen aan het werk om de verlangde wijziging in de wet te brengen.

— 3 *Aug.* Gec. 93½; Peru 4½ pCt. —, 3 pCt. 73; Venez. 2½ pCt. —; 1 pCt. —; Port. 3 pCt. —; Sp. 3 pCt 48½, 1¾ pCt. 40; Russ. 4½ pCt. —. 5 pCt. —; Sard. —.

PARIJS, 2 Augustus.

De troepen voor de expeditie naar Syrie worden te Marseille ingescheept. Zij zijn slechts zesduizend man sterk, doch waarschijnlijk zullen er later nog meer gezonden worden.

De *Moniteur de la Flotte* zegt, dat zich een Russisch, een Oostenrijksch en een Nederlandsch fregat, eene Nederlandsche korvet en onderscheidene Grieksche schepen aan onze beide eskaders in de Syrische wateren hebben aangesloten.

De depêches van onze gezanten te Weenen en te Berlijn, bevestigen, dat te Töplitz geen schriftelijke overeenkomst is tot stand gekomen, maar geven te kennen, dat door beide monarchen de grondslagen zijn vastgesteld van eene konventie, die thans in de Oostenrijksche en Pruissische kanselarijen geredigeerd wordt.

Men verzekert ten stelligste, dat de gemeente-akzijnsen in Frankrijk zullen worden afgeschaft; misschien zal Parijs daarop eene uitzondering maken, omdat de voornaamste inkomsten van die stad uit de akzijnsen voortspruiten.

Volgens het *Bulletin de Paris* is op de scholen voor de rhetorica aan de kweekelingen een Latijnsch lofdicht op prins *Jérôme* opgegeven, als werk om naar den prijs te dingen. Men verneemt, dat vele kweekelingen geweigerd hebben aan dezen wedstrijd deel te nemen.

Uit Biscaye, in Spanje, wordt geschreven, dat het hotel, 't welk aldaar voor H. M. de Keizerin gebouwd wordt, bijna voltooid is: het moet betooverend schoon zijn.

— 3 *Aug.* Rente op tijd 3 pCt. 68.30; Fr.-Oost. Spw. 506; Sp. 3 pCt. 47½, 1¾ pCt. 59½.

ADVERTENTIEN

*** Bevallen van een *ZOON* J. C. BALFOORT— RUTGERS.

Utrecht, 4 Augustus 1860.

Eenige algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Heden overleed tot onze bittere droefheid, ten huize van onzen Schoonzoon, den HWG. Heer, Jhr. *H. A. A.* Baron *Collot d'Escury*, onze innig geliefde Dochter ADRIANA MARIA, in den jeugdigen leeftijd van omtrent 14 jaar.

2 Augustus 1860. M. H. BEECKMAN,
Luit. Kol. Militie Commissaris.
Huize *Wester-Eng*, A. R. BEECKMAN,
bij Bennekom. FEUILLETAU DE BRUIJN.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, na een smartelijk maar geduldig lijden van bijna 5 maanden, in den ouderdom van ruim 55 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot en onze zeer geliefde Vader en Behuwdvader C. A. BAKHUIJSEN, in leven Logementhouder.

Driebergen, 2 Augustus 1860.

Wed. F. BAKHUIJSEN
geb. HOEKVELD.
F. M. BAKHUIJSEN.
G. D. LÖTZ.
W. SIEBERS.

Op uitdrukkelijk verlangen van den overledene, zullen alleen door de Weduwe uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

*** Voor de deelneming, mij als gelukkig vader en daarna als bedroefd echtgenoot betoond, betuig ik mijn innigen dank. Ze heeft mijne vreugde veel verhoogd, mijne smart iets verzacht.

A. J. NIJLAND.

*** Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden gedurende de ziekte en na het overlijden van mijne geliefde Echtgenoot, betuig ik, ook namens wederzijdsche betrekkingen, mijnen opregten dank.

Utrecht 4 Aug. 1860. J. DE VISSER Jr.

PARK TIVOLI.

*** Op Zondag, den 5. Augustus, **Groot Militair Concert,** onder directie van den Heer RUDERSDORFF, No. 14 van het Abonnement.

P. S. Op Donderdag den 16. Augustus **Buitengewoon Groot Harmonie Concert,** van den Heer J. EDUARD STUMPFF te Amsterdam.

Aanvang ten 7 ure. De Ondernemer
Entrée 25 Cents. J. WOLTERS.

TE KOOP

*** Een wel ter neeringstaand goed onderhouden HUIS, op een der drukste standen, alhier, met of zonder affaire, naar verkiezing, en welke een burger bestaan oplevert. Te bevragen onder Lett. A. Z. met franco brieven bij J. MADO, boekhandelaar alhier.

VERHUISD.

*** S. P. BERLIJN, in Huiden en Vellen, is verhuisd van de Wijde Bagijnestraat naar de **Oude Gracht hoek van de Paauwsteeg** lett. H. No. 21. Gelieve vooral op Naam en Woonplaats te letten.

VERHUISD,

*** van de Servetsteeg naar **de Kromme Nieuwe Gracht hoek der Ambachtstraat.**

M. C. VAN RIJN,
Practizijn.

Tegen NOVEMBER a. s.

*** bieden zich GEHUWDE LIEDEN aan, zonder Kinderen, van de Prot. G., om als **Man** en **Vrouw** geplaatst te worden, hetzij bij eene Mevrouw of eenig Heer of als **Huisbewaarders,** zij zijn ruim 2 1/2 jaar in dusdanige betrekking nog werkzaam, waarvan zij voldoende bewijzen kunnen geven. De Vrouw bekwaam met de fijne Wasch om te gaan en huiswerk te verrigten. Adres onder letter W. K. aan het Bureau dezer Courant. Brieven *franco.*

*** Gunstige getuigen. Matige Conditien. Volledig Onderwijs.

Aan een PROTESTANTSCH JONGEHEEREN INSTITUUT van ongewoon fraaije ligging en Inrigting, kunnen op extra billijke voorwaarden nog een paar Jongeheeren worden geplaatst. Prospectus enz. verkrijgbaar bij den Boekhandelaar J. C. DERMOUW te Nijmegen onder letter K. Brieven franco.

VERLOREN

*** Op Vrijdag 3 Augustus, op den weg van Zeijst naar de Bilt, tusschen 2—3 ure 's namiddags een **Zilver Cilinder Horlogie,** met Secondenwijzer N°. **14884,** van binnen gemerkt: 9 Maart 1853.

De eerlijke vinder wordt verzocht hetzelve bij de Boekhandelaren KEMINK EN ZOON te *Utrecht* terug te bezorgen en zal goed beloond worden.

Mrs. E. TOURNEUR FILS & Cie.,

*** Négociants en Vins et Cognacs, à *Bordeaux,* viennent de fonder à LA HAYE une Maison avec un Représentant fixe, chargé de la vente de leurs Vins, Eaux-de-Vie et Cognacs.

En s'adressant à ce Représentant, on sera certain de recevoir aux mêmes prix qu'en France et directement des Pays de production, des Vins purs de tout mélange ou coupage; ce Représentant se rendra incessamment en cette ville.

Maisons à PARIS, LONDRES, VIENNE, BERLIN, BRUXELLES et à LA HAYE, *Bleyenburg,* No. 1.

E. TOURNEUR FILS & C°.,
de *Bordeaux.*

NED. RHIJN-SPOORWEG.

UITGIFTE VAN RETOURBILLETTEN,

bij gelegenheid van het

MUZIJKFEEST te ARNHEM,

*** voor den **veelverminderden prijs** der Zondags-Retourbilletten worden op den 9., 10. en 11. Augustus e. k. op alle Stations **RETOURBILLETTEN** uitgegeven voor de 1e *en* 2e *klasse* naar **ARNHEM,** geldig voor HEEN en TERUG op een en denzelfden dag of ook den volgenden morgen met den eerstvertrekkenden trein.

Amsterdam, 3 Augustus 1860. DE DIRECTIE.

*** Door de firma **L. E. BOSCH EN ZOON,** te Utrecht, is algemeen aan den Boekhandel verzonden eene **proeve** van een **PRACHTWERK,** getiteld:

DE GOUVERNEURS-GENERAAL
VAN
NEÊRLANDSCH OOST-INDIE.

ALBUM VAN VIJFTIG PORTRETTEN,

MET GESLACHTWAPENS, HANDSCHRIFT EN HISTORISCHEN TEKST;

OPGEDRAGEN AAN ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID DEN PRINS VAN ORANJE,

DOOR **Dr. WAP.**

Deze **prachtuitgaaf** zal kompleet zijn in twee folio deelen, elk van 25 portretten, met tekst. Binnen 5 jaar zal de uitgaaf afgeloopen zijn. Elke aflevering, portret met tekst kost **één gulden.**

De uitgevers die reeds dadelijk de ondersteuning mogten verwerven der koninklijke familie, en in zonderheid die van den PRINS VAN ORANJE, H. H. M. M. den koning en koningin, H.H. K.K. H.H. prins en prinses HENDRIK, prins en prinses FREDERIK, enz. vertrouwen, dat zij voor dit keurig boek- en plaatwerk de gewenschte medewerking zullen ondervinden van allen, die met liefde voor de Nederlandsche letteren en pers vervuld, zeker gaarne een prachtwerk willen tot stand helpen brengen, dat een sieraad zal wezen voor ieders bibliotheek, en tevens een keurig gedenkstuk der vaderlandsche geschiedenis, — van allen, die belangstellen in onze kostbare O. Indische bezittingen en derhalve ook in hare geschiedenis en in de mannen die achtereenvolgelijk die parel van Nederland voor ons hebben verworven, behouden en ontwikkeld, — van allen, wier namen men wegens afkomst, stand of rang op de inschrijvingslijst mag verwachten van een werk, dat in geene Vaderlandsche boekerij of kollektie van eenig kunstverzamelaar mag ontbreken.

Voor eene keurige uitvoering is zorg gedragen, terwijl men in den naam des schrijvers den waarborg heeft voor een even **onpartijdigen** als **echt wetenschappelijken tekst.**

Er wordt eene uitgebreide inteekenlijst voor het werk geplaatst, waarom de uitgevers aandringen op juiste opgaaf van de namen der inteekenaars en van hunne titels.

DEPOT VAN THEEËN

Uit het Magazijn van M. RAVENSWAAY ZONEN wordt steeds met het beste gevolg voortgezet de aflevering van theeën in verzegelde pakjes met N°. en prijs, de kwaliteit beveelt zich bijzonder aan, door Smaak, Geur en Waterhoudendheid, A. A. DIEPERINK, Banketbakker bij de Gaardbrug te Utrecht.

*** EEN KWEEKELING of HULPONDERWIJZER kan geplaatst worden op de *Evang. Luthersche Diaconie-school te Utrecht.* Adres in persoon of met *franco* brieven bij den Voorzitter

G. A. NAGTGLAS VERSTEEG.

*** Heden ziet het licht, en is alom te bekomen:

Is de Roomsche Kerk de Kerk door den Zaligmaker gesticht?

Naar het Fransch.

Prijs *f* —,30, bij 12tallen *f* 3, 25tallen *f* 5,50.

*** Bij W. F. DANNENFELSER, te Utrecht, ziet het licht:

I. STATISTIEKE KAART

van de

PROVINCIE UTRECHT,

door den Ingenieur van den Waterstaat

L. VAN DE KASTEELE.

Op nieuw nagezien en geheel omgewerkt. *f* 3.

Deze Kaart is bijzonder belangrijk voor Gemeente- en Polderbesturen. De verschillende Waterschappen zijn door kleuren aangegeven.

II. PLATTE GROND DER STAD UTRECHT,

volgens de laatste opmetingen van wijlen den Sted. Architect **C. A. BOLL VAN BUUREN** met den meesten zorg gekleurd. *f* 1.25.

MARKTBERIGTEN.

AMERSFOORT, 3 Augustus.

Tarwe van *f* 9.50 tot *f* 11.00. Rogge van *f* 6.80 tot *f* 7.25. Boekweit van *f* 7.75 tot *f* 8.50. Aardappelen van *f* 1.40 tot *f* 1.90. het mud. Hoendereijeren van *f* 2.20 tot *f* 2.50 de 100 stuks. Boter van *f* 0.77 1/2 tot *f* 0.82 1/2 het Ned. pond.

AMSTERDAM, 3 Augustus.

Tarwe in een doen; 131 pd. w. b. Pools. *f* 355; 130 pd. b. Pools. *f* 355, 360; 13. pd. dito *f* 360; 127 pd. n. Vries. *f* 330. Rogge onveranderd; 127 pd. Pruiss. *f* 205; 124 pd. dito *f* 195; 127 pd. dito *f* 199 aan de Zaan; 120 pd. Petersb *f* 184; op levering Aug. *f* 162, 163; *f* 164; Sept. en Oct. 171, 172, 173, 174; Maart Mei en Pruis. *f* 96; Aug. *f* 167. Garst en Haver zonder notering. Boekw. onveranderd; Rijn *f* 250 per 2100 kilo.

ARNHEM, 3 Augustus.

Oude weit van *f* 9.60 tot *f* 13 30. Nieuwe weit van *f* 0.00 tot 00.00. Maïs van *f* 0.00 tot *f* 0.00. Rogge van *f* 7.25 tot *f* 7.90. Boekweit van *f* 8.25 tot *f* 9.00. Garst van *f* 5.75 tot *f* 6.75. Zware Haver van *f* 4.50 tot *f* 5.00. Ligte Haver van *f* 3.90 tot *f* 4.20. Wikken van *f* 0.00 tot *f* 0.00. Paardenboonen van *f* 8.00 tot *f* 0.00. Duivenboonen van *f* 8.25 tot *f* 0.00. Groene erwten van 00.0) tot 00.00. Geele erwten van *f* 0.00 tot *f* 00.00. Aardappelen van *f* 1.25 tot 1.80 per mud. Boter per N. ℔ van *f* 0.76 tot *f* 0.95.

STRAAT-VERLICHTING.

Aug.	Gaz-verlichting. Aansteken.	Gaz-verlichting. Blusschen.	Olie-verlichting. Aansteken.	Olie-verlichting. Blusschen.
5	9 uur.	11 uur.	Geen licht.	
6	9 "	12 "	9 uur.	11 uur.
7	9 "	12 "	9 "	12 "
8	9 "	12 "	9 "	12 "
9	9 "	12 "	9 "	12 "
10	9 "	12 "	9 "	12 "
11	9 "	12 "	9 "	12 "

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Aug.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom.	Ther. F.	Afwijk d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Opmerkingen*
3	2	w.	4.0	753.86	66.9	— 5.2	0.54	0.	Zw. bewolkt.
	10	wzw.	0.0	51.58	56.8	— 5.8	0.93	0.	Bewolkt.
4	8	w.	0.5	59.19	61.0	— 6 5	0.92	1.7	Betrokken.

Brest, Parijs, Portsmouth, Hartlepool, Plymouth en Utrecht.

3 Aug. 's morg Grootste verschil tusschen Portsmouth (0.0) en Hartlepool (— 6.6) = 6.6 mm.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 3 Aug. 1860.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	2 1/2 pCt.	63 7/8	63 15/16	63 7/8
dito dito	3 "	76 1/2	76 9/16	76 1/2
dito dito	4 "	98 1/2	98 9/16	98 9/16
Handelmaatschappij.	4 1/2 "	138	133 1/2	133
Aand. Holl. Spoorweg		79		
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild* .	2 1/2 pCt.	52 3/8		
SPANJE.				
Obligatien	1 1/4 pCt.	39 5/8		
dito.	3 "	48 1/4		
Binnenl. Schuld	3 "	47 5/8	47 11/16	47 3/4
Amortisable		20 7/8		
PORTUGAL.				
Obligatiën	3 pCt.	44 5/16	44 7/16	44 9/16
dito 1856/59	3 "	42 1/2	42 5/8	42 9/16
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C°.*	5 "	101 7/8	102	102
Obligat. 1828 & 1829.	5 "	100 1/2		
Certifikaten 1840 . . .	4 "	79 3/4		
Cert. 2e, 3e, 4e L.	4 "	80 3/4		
Certifik. 5e Serie . . .	5 "	88 1/8	88 3/16	88 3/16
dito 1855 6e Serie . .	5 "	97 1/8	97 1/4	97 1/8
dito Adm. te Londen	4 1/2 "	91 1/8		
dito dito	3 "	61 7/8	62	62
Certifik. van Assign. .	6 "	59 3/4	59 7/8	
Volgef. Spw.—Aand.		211 1/4	212 1/4	211 1/4
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		160 1/2		
Obligatiën	4 pCt.	79 1/2		
PRUISSEN.				
Obligatiën	5 "	103 5/8		
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll en C°.*	4 pCt.	47 1/2		
Oblig. Metaliek	5 pCt.	51 9/16	51 13/16	51 3/4
dito dito	2 1/2 "	27 1/2	27 11/16	27 9/16
Oblig. Rente Am. . . .	5 "	74 5/8		
dito dito Nat. 1854. .	5 "	58 3/4	59	58 13/16
Aand. 1854.		222		
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100 . .	5 pCt.	96 1/2	96 5/8	96 1/2
AMERIKA.				
Ecuad. Oblig. 1855. .	1	11 1/2	11 5/8	11 5/8
Venez. Oblig.	3 "	2	22 1/8	
Grenada, Oblig. . . .	3 1/4 "	13 9/16	13 5/8	
Mexiko, Obl.	3 "	20 9/16	20 11/16	20 5/8
N.-Am. Illin. Spw. Aand.		75		
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7 "	89 1/4		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

ZATURDAG 4 Augustus 1860, No. 184.

Provinciale Staten van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Dingsdag 17 Julij.

De *Voorz.* zegt dat men dankbaar moet erkennen, dat in de laatste 30 jaren deze post niet behoefde aangesproken te worden, doch dat, als eene epidemische ziekte uitbreekt, de provincie toch in staat moet zijn datgene te doen waartoe zij verpligt is. In zulke treurige omstandigheden als werkelijk in eene gemeente behoefte bestaat, kan een som van *f* 200 niet voldoende zijn. Halve maatregelen zouden de meest heillooze gevolgen na zich slepen en men moet het niet onmogelijk maken afdoende mede te werken waar het aankomt op leeniging of wering der verspreiding van ellende.

Het voorstel der komm. wordt alsnu verworpen met 16 stemmen, tegen die der HH. *Ram*, ... *de Pesters*, *Vos*, *H. Verloren*, *de Koo*..., *de Muralt*, *de Heus*, *Bosch*, *Bastert*, *de* ... *Jongeneel* en *Pabst*, en het artikel mitsdien onveranderd aangenomen, gelijk mede het volgende:

No. 60. Stichting, opbouw en verbetering van R. K. kerkgebouwen.

Waaromtrent de komm. aanmerkt, of eene trapsgewijze vermindering niet wenschelijk ware.

De heer *de Muralt* zal op het oogenblik geen voorstel tot verandering of vermindering doen; ware het door een ander gedaan, dan zou hij er zijne stem aan geven, maar hij is niet genoeg met alle bijzonderheden omtrent het beschikken over de som voor subsidien in de provincie bekend. Hij wenscht echter te vernemen, of het getal aanvragen in den regel nog al groot is en of men zich bij elken bouw tot Ged. St. wendt, dan wel bij uitzondering.

De *Voorz.* antwoordt, dat men het bij uitzondering vraagt, en wel gewoonlijk als men voor het grootste gedeelte de benoodigde gelden bijeen heeft.

De post wordt alsnu zonder omvraag aangenomen met de zeven volgende

No. 68. Bijdragen tot verbetering en onderhoud van wegen en waterlossingen *f* 5000.

Hierop stelt de kommissie eene vermindering van *f* 1000 voor.

De *Voorz.* herhaalt dat de komm. hiertoe geleid is, ten einde de opcenten niet te behoeven te verhoogen. Hij wijst daarbij op het nut dat door deze bijdragen wordt te weeg gebragt.

De heer *G. Verloren* acht den post een van het hoogste belang; door den aanleg van wegen te bevorderen, bevordert men den bloei en welvaart der provincie. De komm. er mede instemmende, dat verbetering en aanleg van wegen hoogst noodig is, stelt toch eene vermindering voor, met het oog op dat half opcent dat zou vervallen. Spr. heeft in het verslag nog gelezen, dat de komm. het doet op grond van den minderen geldelijken bloei; maar de Voorz. heeft reeds opgemerkt, dat geen der posten van ontvang dien minderen bloei heeft doen blijken en alle hulpbronnen even voordeelig vloeijen. Dit in aanmerking genomen en bij de betuiging, vroeger door den heer *Pabst* gedaan, dat de provincie niet in drukkende omstandigheden verkeert, zou Spr. er voor zijn, dien post te laten gelijk hij is.

De heer *Pabst* zegt, dat de komm. niet gesproken heeft van verminderden bloei, maar dat eer men belastingen verhoogt, moet worden nagegaan of ook posten volstrekt zoo hoog behooren te worden uitgegeven als zij geraamd zijn, en nu moge men herhalen dat de provincie bloeit, zeker is het toch dat het verhoogen van belastingen geen bewijs van vooruitgang der financieele aangelegenheden is. De komm. heeft dan den post kunnen verminderen, ten eerste omdat in vorige jaren niet meer dan *f* 3000 is toegestaan, 2°. omdat, hoezeer in de memorie van toelichting ziende dat nog zoo vele wegen verbetering zullen behoeven, slechts een enkele is aangewezen; waren die opgenoemd dan had zij met meer grond daaromtrent kunnen oordeelen. Spr. moet bekennen, dat de komm. bijna gezind was om de beschikking over dien post aan Ged. St. te onttrekken, doch zij er niet toe overgegaan is, omdat zij begreep, dat uit den aard van de zaak dit jaar er reeds eenigzins over zou beschikt zijn. Wat Spr. echter betreft, hij zou het wenschelijk achten voor het vervolg.

De heer *G. Verloren* merkt hierop aan, dat het feit dat er niet meer dan *f* 3000 aan subsidien is uitgegeven, daarin ligt, dat de begrootingspost niet verder strekte; maar, volgens de memorie van toelichting zijn de aanvragen om subsidiën tot verbetering van wegen in den laatsten tijd toegenomen; dat is, zegt Spr., de maatstaf geweest waarnaar Gedep. Staten den post tot verbetering en onderhoud van wegen, op de begrooting voor 1861 hebben geraamd op een bedrag van *f* 5000.—. Wil de heer *Pabst* de vele aanvragen kennen waarop subsidien zijn verleend, dan verwijst hij hem naar het verslag van Ged. St.

De heer *Bastert* acht het voorstel der komm. aannemelijk en de redenen er tegen niet overwegend. Er wordt gezegd dat reeds over *f* 1000.— van dezen post beschikt is, maar Spr. acht het niet doelmatig dat Gedep. Staten anticiperen op een post, die nog niet door de Staten is vastgesteld. Overigens is reeds veel gedaan voor de wegen, en steekt de toestand gunstig af bij de groote rijkswegen. Ofschoon Spr. weet, dat men niet de uitgaven moet regelen naar de heffingen, zoo moet hij toch opmerken, dat er zeker evenredigheid moet bestaan, tusschen de inkomsten en uitgaven, en hij stelt zich voor, dat dit verkregen wordt door dezen post met *f* 1000 te verminderen, die met de *f* 1000 van het Tienhovensch kanaal een half opcent zouden kunnen doen vervallen.

De heer *Menso* hoort met genoegen dat de wegen reedt zoo verbeterd zijn dat daarvoor *f* 1000 te veel zoude zijn voorgedragen. Maar die dat aanvoert spreekt waarschijnlijk met het oog op zijne streek en denkt, dat het overal zoo is. Als Spr. daarentegen zou moeten redeneren uit den toestand van het oostelijke gedeelte der provincie, en denken, dat het overal zoo was, dan zou hij zeggen dat de wegen in de provincie zeer slecht zijn, en men in plaats van *f* 5000 wel *f* 10.000 mogt uittrekken. Nu de verbetering aan de wegen dan zoo ver gevorderd zijn, zou Spr. er voor zijn, dat men in het oosten ook eens iets deed. De bijdragen worden gegeven aan hen die zeggen: wij willen *zooveel* verbeteren, maar hebben geen geld genoeg; dat zijn zeker wel de besten, want die willen vooruit; maar er zijn van die tragen in den lande, die maar volstrekt den weg der verbetering niet op willen, en waartegen Ged. Staten moeten kunnen zeggen: ge moest ook wat doen; maar kunnen die dat niet omdat zij geen geld hebben, dan blijven de wegen slecht.

De heer *de Muralt* heeft bij de behandeling der rekening de gronden aangevoerd, waarom hij het wenschelijk acht dat wordt uitgemaakt of Ged. St. dan wel de verg. over dezen post zullen beschikken; daar er sprekers zijn geweest die dat ondersteund hebben, stelt hij zich voor daartoe een voorstel in te dienen.

De heer *Voet* zegt, dat als deze vermindering niet wordt aangenomen, de door de komm. voorgestelde reduktie van opcenten al meer en meer in duigen zal vallen. Spr. wil niets tegen het nut der wegen zeggen, maar merkt toch op, dat toen vroeger over dit onderwerp sprake was, o. a. van den weg van Doorn naar Leusden, de heer *Menso* niet dezelfde zienswijze als nu was toegedaan. Spr. blijft op de vermindering aandringen.

Met 20 stemmen, tegen die der HH. *Pabst*, *de Louter*, *Vos*, *de Vries*, *v. Boetselaar*, *H. Verloren*, *Voet*, *de Muralt* en *de Heus*, wordt het voorstel der komm. verworpen en de post mitsdien onveranderd aangenomen, even als de zeven volgende posten:

No. 76. Kosten, met de aangelegenheden van den waterstaat en de waterschappen in verband staande. *a.* Waterpassingen en opnemingen ter bepaling van vaste peilmerken *f* 150.—. *b.* Terrein-opnemingen voor het zamenstellen der kaarten van waterschappen *f* 250.—. Te zamen *f* 400.—.

De heer *H. Verloren* zegt dat de post *a* strekt om de merkteekenen ter aanduiding van het Amsterdamsche peil in de provincie aanwezig, die op vele plaatsen onjuist zijn of geheel ontbreken, door nieuwe nivelleringen te verifiëren. Hij acht het wenschelijk dat die werkzaamheden wat bespoedigd worden, daar men juist nu bij de daarstelling der reglementen voor de waterschappen de meeste behoefte heeft om juiste waarmerken voor het Amsterdamsche peil te bezitten. Indien eene verhooging van het voordragen cijfer van *f* 150. die bespoediging in de hand kon werken, zou hij het nuttig achten dat die som wat ruimer gesteld werd.

De heer *Menso* zegt dat zoodanige peilmerken in zijne streek nog niet bekend zijn, maar wel die van wege den waterstaat zijn gesteld en, die Spr. zou meenen dat wel goed zullen zijn. Spr. vraagt den heer *Verloren*, welke merken hij bedoelt?

De heer *H. Verloren* beantwoordt den vorigen Spr. door te zeggen, dat hij natuurlijk niet bedoelt de waarmerken hier en daardoor den waterstaat reeds geplaatst, noch ook die welke in der tijd door *Kraaijenhoff* zijn gesteld, voor zoo ver die nog voorhanden zijn, maar de andere merken, aan bruggen, sluizen of op andere plaatsen in de provincie te vinden, die in der tijd door polderbesturen of door wie dan ook zijn gesteld. Er is wel een aanvang gemaakt door op onderscheidene plaatsen bij voorbaat de steenen in te metselen, waarop de geverifieerde peil *zal* ingebeiteld worden, maar zoo lang dit laatste niet geschiedt, en men met de daartoe gevorderde werkzaamheden draalt, baat dit weinig.

De heer *Menso* zegt, dat die peilmerken door den waterstaat geplaatst zijn, zoodat het werk niet bespoedigd zou worden al wilde men *f* 1000 er voor op de begrooting brengen.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt, dat vooral behoefte aan peilmerken is aan den Krommen Rijn, de Eem en de Beeken, en dat vooral voor de eerste de post zal dienen, met het oog ook op de overweging in hoeverre daar eene andere indeeling in het waterschap wenschelijk zou zijn.

Zonder omvraag wordt alsnu de post met de beide volgende aangenomen, waarna de zitting een kwartier uurs geschorst wordt.

De werkzaamheden hervat zijnde, worden de overige posten der begrooting van uitgaven zonder diskussie aangenomen, waarop in behandeling komt de begrooting der ontvangsten, die achtereenvolgens zonder diskussie wordt goedgekeurd, nadat de heer *Pabst* namens de twee overgebleven leden der komm. heeft verklaard, dat zij voorstelt de opcenten te houden gelijk zij zijn geraamd, en zijn mitsdien de inkomsten vastgesteld op *f* 76,541,15, zoodat de post voor onvoorziene uitgaven, die nu in behandeling komt, als de uitgaven met de ontvangsten gelijkgesteld worden *f* 3,462,99 kan bedragen.

De heer *v. Beeck Calkoen* stelt voor, onder de voor aanvulling uit den post voor onvoorziene uitgaven vatbare posten op te nemen de reiskosten voor den opzigter der veenderijen, daar de deklaratie voor die kosten over dit 1e half jaar reeds *f* 134 bedragen, zoodat voor het tweede halfjaar bijna niets overblijft.

De heer *Menso* zegt, dat de *f* 150 als maximum als kredietpost was vastgesteld en het reeds zijne aandacht heeft getrokken, dat die som jaarlijks wordt verbruikt; het werd er echter medegedaan. Het denkbeeld bij het vaststellen dier som is evenwel niet geweest, dat zij verbruikt zou worden, had de verg. dat kunnen voorzien, dan gelooft hij niet dat zij haar zou hebben beschikbaar gesteld. Spr. vermeend dus dat de post hoog genoeg is.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt, dat de opzigter zijne deklaratie heeft ingediend, waarop naauwkeurig alles was opgeteekend en waarop niets viel af te dingen, en die ten vorigen jare met eene vrij belangrijke som de *f* 150 overschreed, welk meerdere hem niet kan terugbetaald worden. De som was eerst bepaald op *f* 100, toen heeft men aangetoond, dat dit onvoldoende was en is zij met *f* 50 verhoogd, en die *f* 150 is nu reeds bijna verbruikt. Een gedeelte zijner dienst te voet waarnemen, kan de opzigter niet, die dienst beperkt zich ook niet bij plaatselijke opnemingen, maar omvat ook het houden van toezigt en het doen van bekeuringen. Neemt men Spr's. voorstel niet aan, dan zal het gevolg zijn dat men geene meerdere inspektien van hem zal kunnen vergen, of dat de opzigter de kosten daarvan zal moeten dragen, 't geen onbillijk schijnt.

Met 13 stemmen, tegen die der HH. *v. Beeck Calkoen*, *G. J. Verloren*, *v. Tuyll v. Zuylen*, *Jongeneel*, *Story v. Blokland*, *de Louter*, *v. Bel*, *de Pesters*,

Spengler, *v. Boetzelaer* en *H. Verloren* wordt het voorstel verworpen.

De onvoorziene uitgazen worden alsnu tot het gemelde bedrag vastgesteld en de begrooting met algemeene stemmen aangenomen, waarna zonder omvraag wordt goedgekeurd het adres aan den koning tot heffing van provinciale opcenten op de grondlasten en het personeel.

Aan de orde zijn alsnu de ontwerp-adressen betreffende de spoorwegen, luidende als volgt:

Aan

Zijne Majesteit den Koning.

SIRE!

De Staten der provincie Utrecht, hebben zich tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend, met het verzoek dat de Kamer, alvorens bij het thans aan hare beraadslaging onderworpen Wetsontwerp, de aansluiting der Noorder- en Zuider Spoorweg en aan den Rhijnspoorweg, vast te stellen, aan de Regering moge verzoeken, op nieuw een nieuw grondig onderzoek in te stellen, aangaande de bezwaren, in 1853 en later, tegen de overbrugging van de Lekdijken gemaakt. Zij nemen de vrijheid het afschrift van dit adres aan Uwe Majesteit te overhandigen, met het eerbiedige verzoek, dat aan het daarbij uitgedrukt verlangen, door de Regering van Uwe Majesteit moge worden voldaan.

Zij nemen deze gelegenheid te baat de opmerking te maken, dat, door de verleende koncessie voor een Spoorweg van Zwolle op Amersfoort, naar Utrecht, de opneming van deze lijn in het Regeringsplan is verhinderd.

Het lijdt echter geen twijfel, dat deze lijn van een uitnemend belang is voor de provincie Utrecht en wenden de Staten zich met bescheiden aandrang tot Uwe Majesteit, verzoek doende om in het onverhoopte geval dat de Koncessionarissen in gebreke mogten blijven binnen den gestelden termijn aan de opgelegde verpligtingen te voldoen, hun alsdan geen langer uitstel te verleenen, opdat de Regering er toe zoude kunnen overgaan, om ook deze lijn, in en onder de uit te voeren Spoorlijnen op te nemen.

Van Uwe Majesteit de getrouwe en gehoorz. onderdanen

De prov. Staten van Utrecht.

Utrecht.

den 17. Junij 1860.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Staten der Provincie Utrecht hebben bij adres van 13 Julij 1859, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, kenbaar gemaakt, de bezwaren welke zij meenden te kunnen doen gelden tegen het toen aanhangig wetsontwerp op de spoorwegen. — Nadat dit ontwerp niet tot Wet verheven was, heeft de regering aan uw beraadslagingen een ander ontwerp op 21 April 1860 aangeboden, waarbij aan de bezwaren der Staten in die mate is te gemoet gekomen, dat zij zich niet op nieuw tot u zouden gewend hebben, ware er niet een gewigtig bezwaar overgebleven.

Dit bezwaar bestaat in de bepaling van Art: 2, van het gewijzigd ontwerp, waarbij wordt voorgesteld, dat eene lijn zal loopen, van Maarsbergen naar 's Hertogenbosch of Boxtel, en alzoo Utrecht niet zal zijn het aansluitingspunt van de verbindingslijn tusschen de noorder en zuiderspoorwegen, aan den Rijnspoorweg.

Bij de memorie van toelichting, en bij de beantwoording van de aanmerkingen der Tweede Kamer heeft de regering duidelijk verklaard, dat zij wegens het belang van den handel en de defensie het wenschelijker had geacht, Maarsbergen *niet* als aansluitingspunt aan te nemen, maar gaarne die lijn had voorgestaan, welke, van Utrecht uitgaande, zich langs Vianen en Gorinchem, zuidelijk had uitgestrekt of wel in meer direkte rigting op 's Hertogenboch aanliep.

De regering vond echter geen vrijheid om daartoe over te gaan, hoofdzakelijk, omdat, volgens het adres der in 1853 geraadpleegde Hoofdambtenaren, door het bouwen van bruggen, bezwaren zouden kunnen ontstaan, voor de veiligheid der Lekdijken, en niettegenstaande volgens het later adres van de hoofdingenieurs in de betrokken Provincien, de bezwaren tegen de Kuilenborgsche lijn thans minder schijnen te zijn.

Het hoog belang dat de Provincie heeft, bij de aansluiting van hare schoone waterwegen, op het kruispunt van den Rijnspoorweg te Utrecht, in verband met de verdere gemeenschap deor de kortste verbindingslijn met de Zuiderspoorwegen, benevens het door de Regering zelve erkende belang van den handel van Amsterdam en van de defensie, mag de Staten niet doen berusten in een voorstel, dat gegrond is op een rapport in 1853 uitgebragt en waarbij de overbrugging te Vianen evenveel bezwaren scheen te hebben als de overbrugging te Kuilenborg, maar hetwelk reeds in zoo verre gewijzigd is, dat de Regering volgens een later adres, moet erkennen, dat de overbrugging te Kuilenburg geene onoverkomelijke bezwaren heeft.

Het is in dezen stand der zaak, dat de Staten van Utrecht, met den meesten aandrang aan Uwe Vergadering in overweging geven, om, zonder de beslissing over de hoofdlijnen in het algemeen uittestellen, echter de rigting van den verbindingslijn der Noorder- en Zuider-spoorwegen, niet vast te stellen, dan nadat eerst een nader onderzoek, gegrond op eene in loco gedane opneming, zal hebben plaats gehad, zoowel met betrekking tot de overbruggingen te Vianen en Gorinchem, als die van Kuilenburg en Bommel.

De Staten van Utrecht mogen echter bij dit verzoek niet onopgemerkt laten, dat de Regering, bij de laatst gewisselde stukken, aan de lijn Maarsbergen, onder anderen ook daarom vasthoudt, omdat de Pruissische Regering op officieele wijze aan de Nederlandsche Regering heeft kenbaar gemaakt, dat zij zich ongenegen betoonde, om de aansluiting van de Zeeuwsch Limburgsche lijn aan de Pruissische spoorwegen, in de rigting van Venlo, Diersseu, te bevorderen, zoo lang de doortrekking van den Creveld-Kleefschen weg, over Nijmegen naar Arnhem of Wamel, niet verzekerd ware.

De Staten meenen echter, dat dit nieuw argument voor de aansluiting Maarsbergen, niet van zulk een gewigt is, dat daarom in Nederland een spoorweglijn zou moeten gemaakt worden, die bezwaren had voor handel en defensie, en die cirka 20 kilometers langer is, dan de Kuilenburgsche overgang, die wegens zoo vele gewigtige Nederlandsche belangen voorgestaan wordt. — In ieder geval blijft het echter wenschelijk, dat de Regering alvorens eene minder gewenschte aansluiting vast te stellen, grondig doe onderzoeken, een Nederlandsch belang, dat bij al onze spoorwegplannen, telkens meer of minder zwaar heeft gewogen, en waarover de eindbeslissing niet alleen bij het tegenwoordige Wetsontwerp, maar ook voor het vervolg, tot uitgestrekt nut voor Nederland zou zijn.

De prov. Staten der Prov. Utrecht.

De heer *Bastert* heeft zich met het voorstel tot het indienen van een adres niet vereenigd en zal uit dien hoofde tegen het adres stemmen, om twee redenen: 1°. omdat hij het niet zeer gepast vindt dat een adres als het onderwerpelijke aan de regering en de vertegenwoordiging gerigt wordt. De vertegenwoordiging wordt gekozen door de daartoe bevoegden; men mag aannemen dat zij zich alle mogelijke inlichtingen verschaft die ter zake dienstig kunnen zijn. Spr. vindt dus in het zenden van een adres de uitdrukking van zekere vrees, hij zou haast zeggen mistrouwen in de gezindheid der vertegenwoordiging. Hij meent, dat ook buiten het adres de leden der vertegenwoordiging zich volkomen zullen gesteld hebben op de hoogte van het onderwerp en daarna zoodanig zullen stemmen als zij achten in het belang des lands; 2°. met het oog op het ontwerp zelf. Spr. is met de zaak niet genoeg in bijzonderheden bekend, maar heeft dezen morgen nog in een geacht dagblad een artikel gelezen geheel in strijd met het adres, en het komt hem voor, dat eene veranderde overbrugging in het beneden gedeelte van de Lek aan vele bezwaren onderhevig is.

De heer *Menso* deelt de beschouwing dat het minder raadzaam is, dergelijk adres in te zenden; hij verschilt echter van den heer *Bastert* wat betreft de reden daarvan; hij deelt niet zoo onvoorwaardelijk de meening, dat de belanghebbenden moeten zwijgen omdat zij vertegenwoordigd worden. De vertegenwoordigers der provincie hebben zeer in den geest der verg. gesproken; het adres kan dus niet strekken om hen tot de vereischte kennis te brengen, maar om hun kracht te geven in hetgeen zij noodig achten. Spr.'s motief is echter het onbepaalde van het adres, en tevens dat, zoo er gevolg aan gegeven wordt de zaak reeds lang beslist zal zijn eer de uitslag van het onderzoek bekend zal wezen. Spr. verwacht ook van het onderzoek slechts eene bevestiging van het jongste onderzoek, want dezelfde ambtenaren zullen het onderzoek instellen. Daarbij komt nog dat het wetsontwerp reeds in behandeling is en misschien beslist zal wezen vóór het adres zal zijn ingekomen.

De heer *Jongeneel* zal voor het adres stemmen, doch is het met die sprekers geheel eens dat de komm. is afgeweken van den lastbrief door de Staten aan haar verstrekt. Wat toch is er gebeurd? vervolgt Spr.; er is een voorstel gedaan aan de Staten om een adres aan de Tweede Kamer in te dienen ten einde nogmaals te doen onderzoeken of de overbrugging der rivieren in verband met het ingediende spoorweg-ontwerp, niet te Vianen of Kuilenburg konde plaats hebben, daar toch het onderzoek, hetwelk door deskundigen in het jaar 1853 had plaats gehad, niet kon beschouwd worden als afdoende, alzoo de ondervinding door overbruggingen, over de Weichsel, te Mannheim, te Keulen, en aan den IJssel, later bewezen had hoezeer de wetenschap was vooruitgegaan. Op grond hiervan besloten de Staten een adres in te dienen aan de Tweede Kamer. Dit nu was de last dien de komm. werd opgedragen en geen andere. En wat blijkt thans? Dat de Hooge Regering reeds vroeger vier Ingenieurs heeft uitgenoodigd om nogmaals hun gevoelen kenbaar te maken dat het gevoelen van die mannen tot de wetenschap heeft geleid, dat voor de lijn over Kuilenburg geene *onoverkomelijke* bezwaren bestaan, wel voor die van Vianen, maar dat er andere bezwaren bij de Hooge Regering zijn gerezen en wel van een zeer wigtigen aard. Men kan namelijk wanneer men den overgang van Kuilenburg exploiteerde, nooit later eene spoorlijn brengen op Nijmegen die zich aan de Duitsche baan zou aansluiten, het welk allezins mogelijk was wanneer men vasthield aan de lijn over Maarsbergen. De geest van het intedienen adres veranderde alzoo geheel, en de komm. heeft den lastbrief van de Staten niet ontvangen, om over dit punt bij de tweede kamer een adres in te dienen. Nu wordt wel beweerd dat Pruissen ons de wet niet moet stellen, maar Spr. moet toch wel in bedenking geven, dat wij een klein land zijn, en dat spoorwegen in ons land die zich niet aan banen van naburen aansluiten geheel improduictief zouden zijn. Spr. beschouwt evenwel het adres, hetwelk thans aan de orde is, als zoo onschuldig dat hij er geen bezwaar in ziet, maar moet wel herinneren aan de Staten, dat wanneer een ligchaam als waar hij thans deeer heeft het woord te voeren een adres indient, Spr. het in het algemeen wenschelijk acht dat men met meer kennis van zaken moet kunnen oordeelen; dan alleen is er iets goeds van te wachten.

De heer *Pabst* zegt, dat naar de beschouwingen der rapporteurs het adres overeenkomt met de verstrekte lastgeving. Het is, vervolgt Spr., waar, dat later ter kennis van het publiek gebragt is, dat de regering aan vier ingenieurs een nader onderzoek heeft laten instellen, dat bewezen heeft, dat de overbrugging te Kuilenburg geen onoverkomelijke bezwaren aanbiedt; maar mag hij gelooven wat hem is medegedeeld door een persoon met die zaken zeer goed bekend, dan bevat het rapport omtrent den overgang te Kuilenburg de uitdrukking, dat die zeer gemakkelijk is. In zooverre dus hebben de Staten reeds verkregen wat zij wenschten. Wat betreft de overgangen bij Vianen en Gorinchem, die zouden nog aan groote bezwaren onderhevig zijn. Nu wordt in het adres verlangd, dat de rigting van den spoorweg niet worde vastgesteld, dan nadat onderzocht is, wat in 1853 voor waar is aangenomen, omdat in dien bruggenbouw zeer veel verandering is gekomen, en dat onderzoek voor Utrecht van het uiterste belang is. De kamer zou de lijnen kunnen vaststellen, zoo men slechts de bepaling der overbrugging uitstelde tot nader onderzoek. In dat zelfde rapport aan de regering is echter een nieuw punt opgenomen, en gezegd, dat der regering op officieele wijze door de Pruissische regering is te kennen gegeven dat zij de aansluiting met de Duitsche spoorwegen niet anders wil dan door een spoorweg over Nijmegen. Spr. zou echter kunnen wijzen op andere landen waar dergelijke redeneringen nooit gelden als het er op aan komt dat het land spoorwegen heeft. De regering verklaart dat de weg over Kuilenburg voor den handel van Amsterdam van het uiterste gewigt is en ook in het belang is der defensie, en als nu die twee groote Nederlandsche belangen daar zijn, dan denkt men dat men met den eerbied aan vreemde mogendheden verschuldigd hare aanmerkingen kan aanhooren en voor notifikatie aannemen, maar moet men ze niet van invloed doen zijn op de beslissing. Spr. gelooft ook, dat die overweging niet zoo zijn te berde gebragt als de regering niet had *moeten* verklaren, dat de overgang te Kuilenburg gemakkelijk is. Welk besluit echter de Staten-Gen. nemen, zeker is het voor ons gewest van het uiterste belang dat een nader onderzoek worde ingesteld.

De heer *Jongeneel* kan zich niet met al de gronden door den heer *Pabst* aangevoerd vereenigen. Spr. houdt spoorwegen voor wereldwegen en die moeten niet bloot tot de grenzen loopen. De mem. van toel. zegt, dat het onraadzaam is, Thiel als overganspunt der Waal te vervangen door Bommel. De lijn over Kuilenburg snijdt de vaart bij Bommel en blijft dan beneden den overlaat van Herwerden. Zoolang die overlaat blijft bestaan, blijft bij aanneming der Kuilenburgsche lijn eene direkte aansluiting met Cleef onmogelijk, tenzij met kostbare omwegen over 's Hertogenbosch en Grave. In wezenlijkheid zal men er toch niet aan denken eene brug over den overlaat van 6000 el te leggen. Spr. laat dit in het midden, maar de Staten moeten wel weten of zij over die zaak genoegzaam kunnen oordeelen om een met redenen omkleed adres in te dienen.

De heer *v. Nooten* was reeds in de vorige verg. bepaald tegen de indiening van een adres, maar moet nog opmerken dat het adres het verzoek tot een onderzoek zal bevatten terwijl de beraadslagingen in de Tweede Kamer reeds zijn aangevangen. Zal nu de Tweede Kamer als zij het adres ontvangt de beslissing verdagen, opdat in het belang van Utrecht de zaak nog eens worde onderzocht? Spr. gelooft dat niet. Het zou zelfs kunnen gebeuren, dat de diskussien reeds geeindigd waren.

De heer *Menso* zegt dat het bezwaar der regering in den overgang te Bommel in verband staat met den overlaat van Heerewaarden. Spr. is bekend met het

terrein. Dat terrein is gelegen buitendijks tusschen de Waal en Maas, daarop vindt men Schans Andries en Heerewaarden; op die plaats is een natuurlijk verlaat, zoodat het water tot zekere hoogte gekomen van de Maas op de Waal gaat en omgekeerd. Vroeger was daar het Schansche Gat dat nu gedigt is door eene sluis, dat gat staat in verband met de defensie, en Spr. gelooft dat in verband daarmede de aansluiting daar ook al bezwaar zou hebben. De lijn over Thiel heeft het verlaat beneden zich. Nu spreekt de regering van de aansluiting der lijn van den linker Rhijn- en Waaloever, die reeds tot Crefeld bestaat, en nu wenscht men dien weg op verder te gaan dan de grenzen van ons land. Het is daarom dat de Staten niet meer kunnen ignoreren wat nader bekend geworden is, en Spr. vermeent geen vrijheid te hebben, daartegen op te komen.

De heer *Bastert* stelt als motie van orde voor, op het genomen besluit terug te komen en geen adres te dezer zake in te dienen.

De heer *de Muralt* meent, dat met aanzienlijke meerderheid dat besluit is genomen. De rapporteurs hebben zich daaraan gehouden én alleen in den vorm van een adres overgegoten wat in het rapport was opgenomen. Spr. vindt geen reden waarom men zich met de zoogenaamde motie van orde zou vereenigen. In de geheele zaak is niets veranderd. Het blijkt hoe langer hoe meer, dat het onmogelijk is te Maarsbergen de verbinding tot stand te brengen. Vroeger heeft men zich daaraan gehouden, omdat men beweerde, dat de overbrugging der Lek beneden Amerongen onmogelijk was. Sedert 1853 is dat beweerd. Vele aanvragers om koncessie, ook die welke tot het wetsontwerp op de noorder- en zuider spoorwegen hebben aanleiding gegeven, wa[illegible] kend met dat verslag van 1853, en hadde[illegible] in geen andere rigting dan over Maarsberge[illegible] cessie durven vragen, maar na dien tijd is de [illegible] brugging elders onderzocht door mannen van groote bekwaamheid, ten gevolge waarvan het ontwerp welligt ook is verworpen en het nieuwe grooten tegenstand ontmoet. De regering had gemeend een ontwerp te moeten maken voor staatsspoorwegen en had zich ook gehouden aan dat verslag. Na al hetgeen in het midden gebragt en voorgevallen was bij de kwestie der spoorwegen, zijn in de afdeelingen der kamer weder voorstanders opgetreden van de overbrugging te Kuilenburg en zijn die van de aansluiting te Maarsbergen zeer verminderd, tengevolge waarvan de regering eerst na de behandeling in de afdeelingen heeft gedaan, hetgeen waarmede zij alvorens de wet voor te dragen had moeten beginnen, nl. aan de vier hoofd-ingenieurs in de betrokken provincien een onderzoek op te dragen; en wat is het resultaat? men vond onoverkomelijke bezwaren tegen de lijn Gorinchem, maar die tegen de overbrugging te Kuilenburg zijn verdwenen. Wanneer dat niet ambtenaren der regering geweest waren, dan hadden zij welligt met *Fijnje* en *Stieltjes* gezegd, dat de overbrugging zeer goed mogelijk was; maar dat konden zij na het vroeger beweerde moeijelijk zoo ronduit verklaren; maar wat heeft nu de regering gedaan? zij heeft niet willen terugkomen van een vroeger vast bepaald voorstel, en is nu op het denkbeeld gekomen, tot ondersteuning van haar ontwerp, de lijn van den linker Rijnoever, die zij echter in het ontwerp niet opneemt, er bij te halen. De Pruissische regering, zegt zij, wil de aansluiting met Venlo niet dulden te Viersen, wanneer niet eene verbinding tusschen Cleef en den Rijnspoorweg tot stand komt, vroeger stond in de voordragt op de Noorder- en Zuiderspoorwegen, tusschen Nijmegen en Arnhem. En nu hoort men de verdedigers van die lijn Maarsbergen spreken, als had men daar ook behoefte aan gemeenschap met den linker Rijnoever; de kommunikatie van Nederland, beweerde men bij het vorig wetsontwerp, moest geschieden over Bommel en Venlo in aansluiting met Viersen. Er bestaat geen groote behoefte om als men op den regter oever reeds een spoorweg heeft, beneden Keulen, aan den anderen oever een daarmede evenwijdig loopenden te maken, tevens in konkurrentie met de scheepvaart beneden Keulen. Die lijn is gezocht en de Staten Generaal hebben haar door hun stilzwijgen reeds dadelijk afgekeurd. Dit, besluit Spr., is de loop dien de zaak genomen heeft; in de laatste 48 uren is daar niets kijgekomen. Hij ziet geen reden om op het genomen besluit terug te komen.

De motie van den heer *Bastert* wordt alsnu verworpen met 17 stemmen, tegen die der HH. *Menso*, *de Louter*, *Harmsen*, *Bastert*, *Vos*, *de Vries*, *Spengler*, *v. Boetzelaer*, *H. Verloren* en *Schas*; daarna de algemeene strekking van het adres met 18 stemmen tegen die der HH. *Schas*, *Vos*, *de Vries*, *Spengler*, *Bastert*, *Menso*, *v. Nooten*, *Voet*, *v. Lijnden*, *de Louter* en *Harmsen* goedgekeurd; en en niemand het woord over de redaktie van het adres verlangende, wordt dit met 18 tegen 11 stemmen aangenomen; tegen stemden dezelfde leden als bij de vorige stemming.

Wordt alsnu in behandeling genomen het rapport der komm. betreffende het voorstel van den heer *Wijers* in zake het verzoek der administratie van de centraalspoorwegmaatschappij.

De heer *Jongeneel* zegt, dat hij dank moet brengen aan den steller van het rapport over den spoorweg van Utrecht naar Zwolle. Op eene meesterlijke wijze toch is in dat rapport uit elkander gezet het hooge belang dat deze provincie heeft bij de daarstelling, hoe de bloei, de ontwikkeling, de welvaart er in het naauwste verband mede staat, hoe ook de daarstelling van dien weg deze provincie zal maken tot een centraalpunt, en eindelijk toont de steller aan hoe de staten dezer provincie ten allen tijde getoond hebben bereid te zijn, offers te brengen wanneer de bloei der provincie er door bevorderd wordt, getuige hiervan de droogmaking der Mijdrechtsche plas, en nog in de laatste jaren het uitdiepen van den IJssel. Nu moet Spr. evenwel bekennen dat hij na de ontwikkeling van zooveel waarheid eene geheele andere uitkomst verwacht had in de konklusie van het rapport; welke zich toch hierin oplost, dat de Staten zullen verklaren bereid te zijn 20 jaren lang *f* 2500, als subsidie te geven.— Spr. aarzelt niet te verklaren dat de komm. het belang der zaak volstrekt niet begrepen heeft, vandaar die weinig doelmatige, vandaar die onbeduidende bijdrage. Wat is de kwestie? vervolgt Spr. De koncessionarissen van den spoorweg van Utrecht naar Zwolle hebben eene leening geopend van 5 millioen en stellen zich voor, later voor de voltooijing van den weg nog 4 millioen als hypotheek er op te vestigen. De volteekening der 5 millioen dat is de levenskwestie, daarvan zal het afhangen of er een spoorweg in die rigting al dan niet wordt daargesteld; wordt de leening niet volteekend, de Spoorweg van Utrecht naar Zwolle zal nog jaren blijven rusten; van die volteekening hangt dus alles af, en nu vraagt Spr. hoe het mogelijk is dat de komm. eene jaarlijksche bijdrage voorstelt en wel van zulk een bedrag? Spr. vraagt of er wel een enkel aandeel zal ingeschreven worden op dergelijke subsidiën, die bovendien nog niet gegeven worden om als rente te worden afgezonderd.— Spr. zal in weinige cijfers het onbeduidende der bijdrage aantoonen. De koncessionarissen stellen zich voor, 9 millioen in beweging te brengen om den weg met al zijn materieel en vervoermiddelen geheel te voltooijen. Wanneer men nu aanneemt dat deze eene rente van 4 pCt. zullen afwerpen dan vertegenwoordigt dit jaarlijks *f* 360,000, bovendien leert ons de exploitatie der spoorwegen, dat dan een spoorweg beschouwd wordt gelukkig geëxploiteerd te worden, wanneer dezelve slechts 50 pCt. der bruto ontvangst vordert, alzoo vertegenwoordigt dit ook een cijfer van *f* 360000, te zamen *f* 720,000 en hieraan zullen de Staten der Provincie eene bijdrage leveren van *f* 2500, dat is ongeveer $^1/_{300}$ en dat voor niet langer dan 20 jaren. Spr. moet gelooven dat de komm. geene enkele berekening heeft gemaakt, van daar dat het voorstel aan de Staten, wanneer het wordt aangenomen tot niets zal leiden en hij is hiervan overtuigd dat wanneer het op $^1/_{300}$ na gevonden is, de zaak wel zijn geregelden loop zal houden. Nu vindt Spr. het voorstel der komm. niet vreemd, in ons land heeft men zoo'n kleine zienswijze, men is in ons land niet ingenomen met industrieële ondernemingen, noch met aandeelen waarvan de koepon niet elk half jaar het juiste cijfer aangeeft; men moet het in ons land maar weten hoe veel de vreemde of ons vaderland aan interest ons zal betalen. In andere landen heeft men andere zienswijze. Spr. zal een bewijs aanvoeren. Rusland stelt in de laatste dagen eene leening open van 8 millioen ponden sterling à 4$^1/_2$ pCt. De inschrijvingen kunnen te Londen en te Amsterdam gedaan worden. Te Amsterdam wordt voor 5 millioen ponden sterling, te Londen wordt bijna niets ingeschreven; maar opent morgen eene leening in Engeland, Frankrijk of Duitschland die met bevordering der industrie in verband staat: de leening is in een enkelen dag volteekend; maar vandaar ook die bloei, die welvaart, die ontwikkeling der industrie in die landen, van daar die geniale mannen, daar is hun vaderland, hier niet. — Ziet, vervolgt Spr., de Voorzienigheid gaf ons land eene uitmuntende ligging, onze waterwegen vormen de poort voor Duitschland, aan onze lage landen hebben wij dien uitmuntenden bodem te danken, en bovendien zijn wij gezegend met Overzeesche Bezittingen die schatten afwerpen; maar de natie beweegt zich niet op de hoogte van den tijd, zij kiest nog zulke kleine gezigtspunten. Maar daarom had Spr. te meer van de komm. der Staten verlangd, dat zij een veel hooger standpunt had aangenomen dat zij getoond had den geest des tijd wel te begrijpen. Bovendien moet Spr. deze opmerking nog maken: de Staten dezer provincie moeten voor hunne eigene eer wel weten wat zij besluiten. Wanneer toch de Hooge Regering bij vroegere wetsvoordragten van Spoorwegen, en ook bij de thans ingediende, deze provincie in zijn wetsontwerp niet opneemt als centraal punt, dan gaan van uit dit ligchaam adressen, die van een gloed en warmte getuigen alsof het eene levenskwestie is; men roept het aan den Koning en aan de Kamers der Staten-Generaal als met zooveel woorden toe, dit onregt te herstellen, men beweert aan de Hooge Regering, de gansche lijn is bedorven, wanneer men de provincie niet als centraal punt opneemt, en nu kunnen de Staten eene groote schrede voorwaarts doen om de provincie Utrecht tot centraal punt te maken door de daarstelling van een weg van hier naar Zwolle, die zich later aan Pruissen zal aansluiten, en wat wordt nu gerapporteerd, om de onbeduidende som van *f* 2500 voor 20 jaren als bijdrage voor de Provincie te geven. Spr. herhaalt het: de komm. heeft zich op een te klein standpunt bewogen. Spr. wil zijne rede niet besluiten zonder nog deze opmerking te maken: In ons land ziet men zoo klein, altijd het heden, nooit een blik in de toekomst, en spoorwegen gaan eene groote toekomst te gemoet, spoorwegen zijn wereldwegen geworden, alles rigt zich daarheen, alles lost zich daarin op; vandaar de ontwikkeling in het mouvement; en wil men hiervan bewijzen? Toen de Mindener-baan van Berlijn naar Keulen werd daargesteld, was in den aanvang het mouvement 4 maal verdubbeld, thans 10 maal, toen kon de weg geene 3$^1/_2$ pCt. opbrengen, thans 7 pCt.; de weg van Amsterdam naar Rotterdam heeft in de eerste jaren der exploitatie geene 3$^1/_2$ pCt. kunnen opleveren, thans 5 pCt., en de tijd is niet ver af, dat de weg 6 à 7 pCt. zal afwerpen. Ziedaar uitkomsten, zegt Spr., die ook van den weg van Utrecht op Zwolle te wachten zijn. Daarom is Spr. niet er voor eene jaarlijksche subsidie te geven, maar de inschrijving te ondersteunen en minstens voor deze provincie voor *f* 50.000 deel te nemen; dan helpt men de onderneming met $^1/_{100}$ en bij de subsidie van *f* 2500, die veel bezwarender is met slechts $^1/_{300}$.

De heer *Pabst* zegt, dat de welsprekende taal van den heer *Jongeneel* in zooverre zal bewaarheid worden, dat hij naast hem een ridder van de droevige figuur zal gelijken als hij het woord voert. Hij gelooft echter, dat die Spr. een weinig te ver gaat. Spr. begrijpt dat men de zaak krachtig behoort te ondersteunen, maar dat eene ondersteuning door aandeelen groote bezwaren heeft. De provincie moet dan noodzakelijk tot eene leening overgaan en hare lasten zouden dus door de renten daarvan vermeerderen. Daarom heeft de komm. begrepen, dat het beter is zekere subsidie te geven over zeker aantal jaren en zij is daartoe geleid door den brief van de administratie. Spr. beschouwt de tweede zinsnede van den brief als het ware als eene explikatie van de deelneming die men verlangt. Het cijfer stelt zij voor op *f* 2500 per jaar; men geeft dan *f* 50,000 en dat is nog al eene krachtige ondersteuning door de provincie in het stelsel, waarin zij zich steeds omtrent de wegen heeft bewogen. Spr. moet echter verklaren, dat als de heer *Jongeneel* een hooger cijfer voorstelt, hij zich er mede zal vereenigen; hij gelooft dat de krachten der provincie dat ook wel toelaten; na drie jaren toch zal de post van *f* 10,000 aan den IJssel wegvallen.

De heer *v. Beeck Calkoen* wil voor een oogenblik de opmerking toegeven, dat bij onze natie weinig ondernemingsgeest bestaat, maar meent dan toch dat de staten niet geroepen zijn ondernemers te worden in plaats van de natie. De roeping der staten kan zijn, dien geest te helpen bevorderen, maar indien zij werkelijk het ongeluk hadden, het bestuur te voeren over een volk, waarbij eigen werkzaamheid en energie uitgedoofd waren, dan gelooft Spr., dat zij nog weinig zouden uitrigten. Spr. moet nog opmerken, dat als men op de wijze, door den heer *Jongeneel* bedoeld eenigermate hulp wil verleenen die iets waard zal zijn, men de zaak in haar hart zal moeten aangrijpen en de belastingen verhoogen, want anders zal men voor de leening kapitalen aan de ondernemers onttrekken. Spr. zou daarvan niet zoo geheel afkeerig wezen.

De heer *Menso* acht dit laatste denkbeeld nog al aan bezwaar onderhevig. Spr. kan zich voorstellen dat eene stad, als Utrecht of Amersfoort, het doet, plaatsen die in de nabijheid der lijn liggen, maar dat is met het grootste gedeelte der provincie niet het geval. Utrecht heeft er wel groot belang bij, een centraalpunt te zijn, maar hij gelooft toch, dat Utrecht aan dat zien voorbijtrekken van die massa menschen niet veel heeft, en het veel meer aanbragt toen die vroeger met de diligences werden aangevoerd en genoodzaakt waren te vertoeven. En nu vraagt Spr. of van de Staten, als de zaak slechts voor een zoo klein gedeelte der provincie voordeel oplevert, wel gevorderd kan worden, alleen om deelnemers te animeren, daarin voor zulk eene som bij te dragen.

De heer *Jongeneel* stelt alsnu voor dat de Staten zullen besluiten voor *f* 50000 deel te nemen in de negotiatie van den spoorweg van Utrecht naar Zwolle.

De heer *de Muralt* ondersteunt dit amendement; hij zou ook zijne stem geven aan het voorstel der komm., maar geeft hieraan de voorkeur. Die onderneming is de eerste, die men als eene ernstige kan beschouwen, terwijl zij zich heeft voorgesteld zonder garantie van den staat met de bijdragen van de partikulieren gewesten en steden, die bij den aanleg het meeste belang hebben, de onderneming te volbrengen zij heeft 1 millioen noodig. Nu meent Spr. dat als

de staten besluiten, jaarlijks *f* 2500 bij te dragen en twee, drie andere gewesten en eenige steden hetzelfde doen op die wijze eene som van *f* 25000 à 30000 bijeen kan komen, die tot rente-aflossing kon dienen, Hij vreest echter, dat als die onderneming haar doel zal bereiken, het niet genoeg zal zijn, te kunnen wijzen op jaarlijksche bijdragen, maar de administratie meer er aan had dat die besturen in haar kapitaal deel namen, zoodat minder behoeft genegotieerd te worden.

De heer *Wijers* had toen bij den heer *Jongeneel* zoo welsprekend over het hoog belang der provincie bij deze zaak hoorde uitweiden, verwacht, dat een hooger cijfer zou worden voorgesteld, want Spr. moet erkennen dat men met eene bijdrage van *f* 50000 in 20 jaren meer geeft dan door in eens voor *f* 50000 deel te nemen. De komm. heeft bij het aangenomen beginsel, dat men wilde helpen, meer het belang der provincie dan van de onderneming op het oog gehad; zij meende dat het nemen van aandeel te kostbaar zou zijn voor de provincie. In de kommissie is gezegd, dat als men aandeelen in spoorweg-negotiatien neemt, een deel van het kapitaal onmiddelijk als verlies moet afgeschreven worden, en dat eene geldleening misschien moeijelijk zal zijn tot stand te brengen in een oogenblik waarin zij gewenscht kan worden; men zal dan $4^1/_2$ à 5 pCt. moeten geven, terwijl de spoorweg in de eerste jaren wel niet veel zal renderen.

De heer *Bastert* merkt aan, dat, hoe men ook zal bijdragen, men in allen gevalle eene partikuliere onderneming zal ondersteunen. In het rapport wordt gewezen op den IJssel. Dat werk is ook gemeenschappelijk door het rijk en de prov. gedaan. en zou niet tot stand gebragt zijn zonder subsidie. Spr. durft onderstellen, dat niet hetzelfde geldt voor den spoorweg van Zwolle. De subsidie zal hier strekken om aandeelhouders gedurende eenige jaren eenige meerdere winst of rente te doen genieten. Spr. gelooft, dat er andere ondernemingen in de provincie zijn, mede van groot nut, en wijst op de droogmakerijen, waaronder er zijn, die geen subsidie vragen noch krijgen. Men noemt den spoorweg eene levenskwestie; maar als de hoofdplaats en een groot deel van het gewest door spoorwegen met Amsterdam, Rotterdam en Gelderland verbonden zijn, gelooft Spr., dat de levenskwestie op het punt der spoorwegen in deze provincie is bevredigd. Het zou dus kunnen zijn eene levenskwestie voor Amersfoort, maar niet voor de provincie. Spr. meent, dat men dat wel in overweging mag nemen. Moet hij evenwel van twee kwade zaken het beste kiezen, dan is hij voor het voorstel der komm., omdat dan de uitgaaf weinig bezwaren oplevert en met de gewone middelen kan worden bestreden, terwijl volgens het andere voorstel de provincie met eene schuld en de renten daarvan bezwaard wordt.

De heer *H. Verloren* zegt, dat de omstandigheid dat deze weg door partikulieren zal worden aangelegd voor hem geen bezwaar oplevert, daar er toch zoo vele andere wegen door partikulieren aangelegd, door de provincie worden gesubsidieerd. Wie den weg legt is voor de Staten tamelijk onverschillig, indien die slechts komt en zijn nut heeft. Dit laatste valt wel niet te betwijfelen. Zelfs al ware het maar een zijtak, dan zou die voor dat deel der provincie toch nog zoo belangrijk te achten zijn, dat daarvoor eene subsidie van *f* 50000. van wege de Staten niet te hoog zou zijn. Ten aanzien van de wijze van subsidiëren wenscht Spr. alleen op te merken, dat het amendement *minder* geeft dan de kommissie voorstelt omdat de *f* 50000. bij het amendement niet als *don gratuit* worden gegeven, maar daarvoor slechts aandeelen worden genomen, die toch altijd hunne waarde hebben.

De heer *Jongeneel* vermeent eenige bedenkingen van sommige leden te moeten beantwoorden; de heer *Bastert* heeft hem verkeerd begrepen wanneer die Spr. meent dat hij gezegd heeft dat het een levens-kwestie voor Utrecht is; neen de volteekening eene levenskwestie voor de al dan niet daarstelli[illegible] en voor Utrecht alleen de kwestie of het al of nie[t] een centraalpunt zal worden. Andere spreke[rs] voeren aan, dat de koncessionarissen niet ande[rs] zouden verlangd hebben, dan eene jaarlijksche sub-sidie; maar wat zeggen zij in hunne missive aan d[e] Staten? dat zij verlangen eene ruime deelneming, — dat staat dus voorop. Wanneer men evenwel hierto[e] niet kon besluiten, dan eene subsidie. Subsidie sta[at] dus op den achtergrond. — De heer *Verloren* zeg[t] dat Spr. door de Staten 50 mille wil doen inschrijven hetgeen minder is dan de komm. rapporteert, doordien deze eene bijdrage wil geven voor 20 jaren va[n] *f* 2500.—. De heer *Verloren* heeft goed gecijferd maar wat is het onderscheid? Spr. wil de State[n] laten inschrijven voor 50 mille en daardoor de zaak tot stand helpen brengen; die 50 mille maken $^1/_{10}$ deel der leening uit de *f* 2500, welke de komm. voorstelt zullen het $^1/_{300}$ der te dekken uitgaven bedragen. Wordt het voorstel van den Spr. aangenomen, zoo zal het de provincie hoogstens, wanneer de aandeelen slechts 2 pCt. afwerpen, jaarlijks *f* 1250.— kosten en de daarstelling wordt bevorderd. Dit is na Spr.'s meening het verkiesselijke van zijn voorstel boven dat der komm., dat wanneer het wordt aangenomen naar zijne overtuiging tot niets zal leiden.

De beraadslagingen worden alsnu gesloten, en het voorstel van den heer *Jongeneel* verworpen met 19 st. tegen 19, en dat der komm. aangenomen met 20 tegen 8 st. Voor het eerste voorstel hebben gestemd de HH. *Pabst*, *v. Beeck Calkoen*, *Menso*, *van Tuyll van Zuylen*, *v. Veersen*, *Jongeneel*, *v. Bel*, *de Muralt*, en *Bosch*, en tegen het tweede de HH. *Menso*, *v. Tuyll v. Zuylen*, *Harmsen*, *Bastert*, *Vos*, *de Vries*, *Spengler*, en *v. Nooten*.

De verg. wordt hierop verdaagd tot morgen 11 ure.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.